

การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

**THE STUDY OF BASIC MORAL DEVELOPMENT FOR STUDENTS
IN SCHOOL AT RAYONG PROVINCE**

วิทยานิพนธ์

ของ

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤศจิกายน 2555

การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

THE STUDY OF BASIC MORAL DEVELOPMENT FOR STUDENTS
IN SCHOOL AT RAYONG PROVINCE

วิทยานิพนธ์

ของ

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พฤศจิกายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง
The Study of Basic Moral Development for Students
in School at Rayong Province

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ธนิก คุณเมธีกุล)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอิบ)

วันที่... 4 ... เดือน... ธันวาคม ... พ.ศ. 2555

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ. (2555). การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ Ph.D. (Educational Administration) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยองและเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานและประเภท
ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, เขต 2 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One - way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่าง
ของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบ
การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสพการณ์
ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง
จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ส่วนด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ
ด้านความสะอาด และด้านความมีน้ำใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Nipawan Silchaikit. (2012). **The Study of Basic Moral Development for Students in School at Rayong Province.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Dr.Sureemas Sukkasi Ph.D. (Educational Administration) Chairman

Assistant Professor Dr.Saita Prasertphak Ph.D. (Educational Administration) Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare basic moral development for students in school at Rayong Province. The independent variables were classified by sex, working experience and kind of school. The research samples consisted of 338 teachers under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1,2 and the Secondary Educational Service Area Office 18. The research instrument was a five rating scale questionnaire with reliability at 0.94. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA. Pair difference was tested by Scheffe' Method.

The results were shown that. 1) The basic moral development for students in school at Rayong Province as a whole and individual aspects were at the high level. 2) The comparison of basic moral development for students in schools at Rayong Province, classified by sex, working experience as whole and individual aspects was significantly different at the .05 level. 3) The comparison of basic moral for students in school at Rayong Province, classified by kind of school as a whole was significantly different at the .05 level. Each aspect, the harmony was not significantly different. The diligence, saving, honesty, discipline, politeness, cleanliness and spirit were significantly different at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมุติฐานในการวิจัย	8
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม	9
ความหมายของคุณธรรม	10
ความสำคัญของคุณธรรม	11
คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา	12
คุณธรรมตามแนวพระราชดำริ	15
ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม	18
ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของโคลเบิร์ตและเมเยอร์	18
ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของโคลเบิร์ต	19
ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของเพียร์เจท์	20
ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของเบนดูรา	21
คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	22
การพัฒนาคุณธรรม	24
การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	25
แนวการจัดการประสบการณ์การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา	
จังหวัดระยอง	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
งานวิจัยต่างประเทศ	38
งานวิจัยในประเทศ	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	71
วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	101
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	107
ประวัติย่อผู้วิจัย	110

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา	45
2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน	51
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความขยัน โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	52
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความประหยัด โดยรวมและเป็นรายชื่อ	53
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและเป็นรายชื่อ	54
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความมีวินัย โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	55
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความความสุภาพ โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	56
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความสะอาด โดยรวมและเป็นรายชื่อ	57
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความสามัคคี โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	58
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความมีน้ำใจ โดยรวมและเป็นรายชื่อ	59
12 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	60
13 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประเภทของการปฏิบัติงาน	61
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนก ตามประเภทของสถานศึกษา	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความขยัน.....	64
16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความประหยัด.....	65
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์.....	66
18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีวินัย.....	67
19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสุภาพ	68
20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสะอาด	69
21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีน้ำใจ	70
22 ผลการหาค่าดัชนีและความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	102
23 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง.....	108

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 8)

เนื่องจากในสังคมไทยปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความไม่สมดุลกันกับการพัฒนาด้านจิตใจ จึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้มีลักษณะของสังคมที่มีระดับของศีลธรรมถดถอย น้อยลงไปเรื่อยๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 24) ซึ่งการถดถอยทางศีลธรรม และจริยธรรม หรือวิกฤติทางศีลธรรมและจริยธรรมหรือการไม่มีศีลธรรมและจริยธรรมก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ขาดความรับผิดชอบ ใช้เสรีภาพ โดยขาดความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ใช้จ่ายเกินกำลังความสามารถ ขาดความอดทน ขาดความเพียร ไม่มีวินัย ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีความเมตตากรุณา สังคมขาดความยุติธรรมจากการถดถอยทางศีลธรรมดังกล่าว สังคมไทยมีแนวโน้มที่นำไปสู่ความเสื่อมในทุกๆ ด้านเนื่องจากการมีศีลธรรมและจริยธรรม ถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่าง สังคมจะเจริญอย่างมีความสุขที่แท้จริง ดังนั้นประชาชนจะต้องมีศีลธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่คิดช่วยเหลือผู้อื่น สังคม ประเทศชาติและโลกของเรา (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา . 2550 : 23)

คุณธรรมเป็นหลัก หรือเกณฑ์แห่งพฤติกรรมที่พึงงาม ที่สังคมยอมรับและยึดถือปฏิบัติกัน เป็นส่วนใหญ่เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน หากสังคมใดขาดคุณธรรม สังคมนั้นจะประสบปัญหาไม่มากก็น้อยอย่างแน่นอน การพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกระทำควบคู่กัน ไปด้วยกับการบริหารจัดการและ โรงเรียนก็มีหน้าที่หลักในการพัฒนานักเรียนเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม การพัฒนา

เยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้คุณธรรมและสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม นับเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาให้แก่เยาวชนไทยรวมทั้งการมีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง คนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คุณธรรมเป็นเครื่องกำหนด ความเจริญและความเสื่อมของสังคม โดยสังคมที่มีความเจริญจะมีคนทรงคุณธรรมอยู่มาก มีคุณธรรมสูง ความประพฤติของคนดี มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นเป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดี ทุกคนในสังคมมีความสุข สังคมนั้นจะผาสุกและสงบสุขจะประกอบการ สิ่งใดมีแต่ความสำเร็จและก้าวหน้าไปเสมอ (ชาเลียง วุฒิจันทร์. 2544 : 92)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเสริมให้องค์กรทุกภาคส่วนยึดคุณธรรมนำความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมให้อยู่กันเป็นสุข โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายและเป้าหมายเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี วิถีชีวิต ประชาธิปไตย พัฒนาคน โดยให้ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษาโดยมีเป้าหมายให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นเด็กดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข นำไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ด้านความขยัน 2) ด้านความประหยัด 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านความมีวินัย 5) ด้านความสุภาพ 6) ด้านความสะอาด 7) ด้านความสามัคคี 8) ด้านความมีน้ำใจ กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดเป็นหลักในการส่งเสริมให้นำไปประพฤติปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตประจำวันให้เป็นสุข โดยส่งเสริมให้ปลูกฝังเพื่อเป็นพื้นฐานให้กับเด็กตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยผู้ใหญ่ โรงเรียนเป็นสถานการศึกษาที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการปลูกฝังพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้มีความประพฤติที่ดีจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่มีพื้นฐานคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน และถาวร โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงต้องร่วมมือกันที่จะมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ให้กับเด็กทุกวัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 23) ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียนที่เข้าสู่วัยเรียนให้ได้ตรงตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งยังมีการจัดเวลาให้ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สร้างเสริมศีลธรรม คุณธรรม ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นเกณฑ์การจบหลักสูตรที่ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 (สพป.ระยอง เขต1). (2553 : 21) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 (สพป.ระยอง เขต2). (2554 : 14-15) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (สพม. เขต 18). (2554 : 14-18) กำหนดให้โรงเรียนดำเนินงานเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โดยมีโครงการเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา และให้สถานศึกษาทุกแห่ง สามารถดำเนินการขับเคลื่อนงานปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ได้จัดค่ายทักษะคุณธรรมนำชีวิตงาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้มีความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ สร้างจิตสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมรักบ้านเกิดของตน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการคัดเลือกโครงการคุณธรรมเยาวชนทำดีถวายในหลวง ดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเข้าร่วมค่ายอบรมพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ในหัวข้อ “เยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง” ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และทำงานอย่างเป็นทีมเพื่อสร้างจิตสำนึกการทำ ความดีอย่างเป็นวิถีชีวิต และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชนและประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป โดยทางโรงเรียนเครือข่ายคุณธรรมชั้นนำ ได้จัดอบรมค่าย “เด็กไทยหัวใจพอเพียง” แล้วจัดกิจกรรมนำเสนอโครงการคุณธรรมยกห้อง ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วม เนื่องจากครูมีบทบาทอันสำคัญยิ่งเพราะครูเป็นผู้วางรากฐานให้แก่ชีวิตของเด็กในทุกๆ ด้านการศึกษาทำให้คนเจริญงอกงาม และการให้การศึกษาคือสิ่งที่ดีนั้นจะทำให้คนเจริญงอกงามในทางที่พึงประสงค์ ครูจะต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจ อดทนและใจเย็น ตลอดจนใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสั่งสอนอบรม ใช้เวลาฝึกฝนและกล่อมเกล่าอย่างสม่ำเสมอ จึงจะได้เด็กที่มีคุณภาพของสังคม และครูยังมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณธรรมให้แก่นักเรียน เพื่อที่จะหล่อหลอมลักษณะนิสัยและค่านิยมที่ดีให้แก่นักเรียน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ จึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 เขต 2 และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,981 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 เขต 2 และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

1.2.1 ประสบการณ์มาก

1.2.2 ประสบการณ์น้อย

1.3 ประเภทของสถานศึกษา จำแนกเป็น

1.3.1 ระดับประถมศึกษา

1.3.2 ระดับขยายโอกาสทางการศึกษา

1.3.3 ระดับมัธยมศึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านความขยัน
- 2.2 ด้านความประหยัด
- 2.3 ด้านความซื่อสัตย์
- 2.4 ด้านความมีวินัย
- 2.5 ด้านความสุภาพ
- 2.6 ด้านความสะอาด
- 2.7 ด้านความสามัคคี
- 2.8 ด้านความมีน้ำใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อให้มองเห็นความสำคัญของคุณธรรมมากขึ้น ให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดหมายของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างดี ใน 8 ด้าน ดังนี้

1. ความขยัน หมายถึง มีพฤติกรรมการเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย การลงมือทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องให้ผู้อื่นบังคับสามารถทำงานอย่างตั้งใจเต็มความสามารถ เมื่อมีอุปสรรคก็พยายามแก้ไขเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงโดยไม่ละทิ้งงาน เมื่อมีเวลาว่างก็ทบทวนฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น ส่งเสริมคนที่ขยันหมั่นเพียรและประสบความสำเร็จในชีวิต มีนิสัยขยันอดทน มีความรับผิดชอบ กล้าหาญ เชื้อมั่น ในตัวเอง สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ย่อท้อต่อความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ความประหยัด หมายถึง การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนอยู่เสมอ ใช้จ่ายอย่างเพียงพอให้เกิดความสุขตามความจำเป็นของชีวิต ใช้อย่างไม่ฟุ่มเฟือยตามความพอใจ รู้จักใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักประมาณว่า สิ่งใดควรเสียสิ่งใดไม่ควรเสีย รู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ต่อตนเอง และสังคม ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองและเศรษฐกิจของชาติ มีความมั่นคง

3. **ความซื่อสัตย์** หมายถึง การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา พุดตามความเป็นจริง รักษาสิ่งจะมีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา และหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปราศจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่ และถูกต้อง การประพฤติอย่างเหมาะสม มีความจริงใจ ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

4. **ความมีวินัย** หมายถึง การยึดมั่นที่จะประพฤติตนตามแบบแผนและระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติที่ถูกต้องดังงามอย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น โดยไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุภายนอกหรือความต้องการอื่นที่จะมาเบี่ยงเบนแบบแผนพฤติกรรมของตน การปฏิบัติตนในขอบเขตของกฎระเบียบของสถานศึกษา รวมทั้งการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม และรู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

5. **ความสุภาพ** หมายถึง การมีมารยาทเรียบร้อย ใช้กิริยาจาจรวมถึง การแต่งกาย ที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพ และรู้จักกาลเทศะมีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มขู่ผู้อื่นทั้งโดยวาจา และท่าทาง เป็นผู้ที่มีมารยาทดังงามวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดังงาม รู้จักใช้คำพูดตามโอกาสและฐานะของบุคคล รู้จักเกรงใจผู้อื่น รู้จักใช้ถ้อยคำ ขกย่องสรรเสริญพอเหมาะพอควร และใช้ถ้อยคำในการสนทนาให้ผู้ฟัง รู้สึกสบายใจ

6. **ความสะอาด** หมายถึง การรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น การคิดดีต่อผู้อื่น ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อาศัยสิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะฝึกฝนจิตใจให้มีความแจ่มใสอยู่เสมอ การกระทำหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีความสะอาดทั้งทางกาย ทางใจ และสภาพแวดล้อม

7. **ความสามัคคี** หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานอันเป็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ขอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือเกื้อกูล เสียสละ ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน การเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาเป็นผู้มีเหตุผล รู้จักทำงานร่วมกันมีความรักใคร่ปรองดองกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน และกัน มีความรักใคร่ผูกพันในหมู่คณะ รู้จักการปฏิบัติตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามวิถีประชาธิปไตย

8. **ความมีน้ำใจ** หมายถึง การแสดงออกถึงการอาสาหรือเต็มใจที่จะช่วยเหลือ แบ่งปันการทำให้ผู้อื่น ส่วนรวม สังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่า ในเพื่อนมนุษย์ และมีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติกรเพื่อบรรเทาปัญหา

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1, เขต 2 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในด้านการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานในสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นเกณฑ์จำแนกจำแนกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

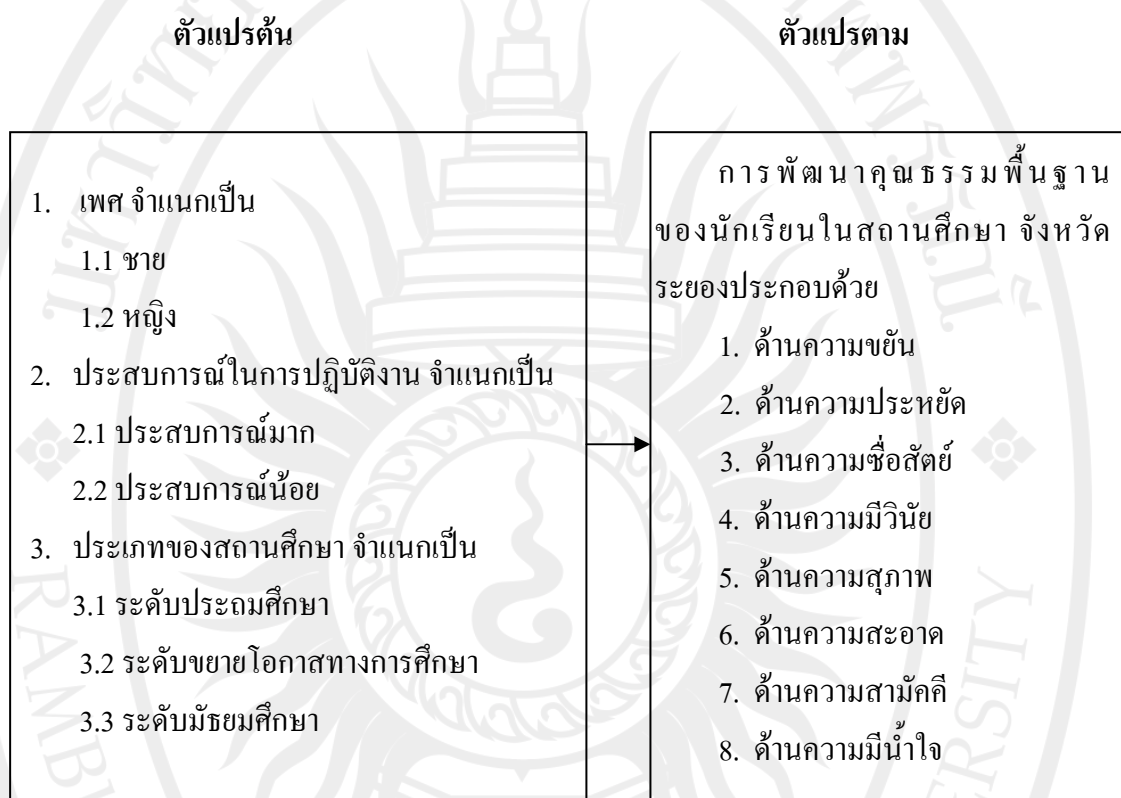
1. **ประสบการณ์มาก** หมายถึง ครูผู้สอนที่มีอายุในการทำงานเท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
2. **ประสบการณ์น้อย** หมายถึง ครูผู้สอนที่มีอายุในการทำงานน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ประเภทของสถานศึกษา หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดระยอง จำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. **ระดับประถมศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาที่ทำการเปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. **ระดับขยายโอกาสทางการศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาที่ทำการเปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. **ระดับมัธยมศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาที่ทำการเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาประเภทต่างกัน มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม
 - 1.1 ความหมายของคุณธรรม
 - 1.2 ความสำคัญของคุณธรรม
 - 1.3 คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา
 - 1.4 คุณธรรมตามแนวพระราชดำริ
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม
 - 2.1 การพัฒนาคุณธรรมของโคลเบอร์ก และเมเยอร์ (Kohlberg and Mayer)
 - 2.2 การพัฒนาคุณธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)
 - 2.3 การพัฒนาคุณธรรมของเพียเจต์ (Piaget)
 - 2.4 การพัฒนาคุณธรรมของแบนดูรา (Bandura)
3. คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
 - 3.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม
 - 3.2 การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
4. แนวการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม

คุณธรรมเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนในสิ่งที่ตั้งงามอาจจะแสดงออกมา
ทางกาย วาจา หรือจิตใจ คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตั้งงามที่ควรปลูกฝังและดำรงไว้ ซึ่งคุณธรรมอันก่อให้เกิด
คุณธรรมอื่นๆ คือ เมื่อฝึกคุณธรรมได้คุณธรรมหนึ่งแล้ว ก็จะได้ได้คุณธรรมอื่นๆ ไปด้วย แต่ถ้าปล่อยให้
กิเลสหนึ่งเกาะกุมกิเลสอีกหลายอย่างก็จะเกิดตามมาด้วยเช่นกัน ซึ่งคุณธรรมมีผู้ให้ความหมายไว้
ดังนี้

ความหมายของคุณธรรม

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรม ได้มีรายงานและเอกสารจาก ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิต (2544 : 8) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่าเป็นคุณสมบัติที่เป็นความดีงาม ความถูกต้อง ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของบุคคลทำให้บุคคลนั้น พร้อมทั้งจะกระทำสิ่งต่าง ๆ อันจะเป็น ประโยชน์ ต่อตนเองโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือทำประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยไม่เบียดเบียนตนเองหรือทำ สิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

พระปัญญานันทภิกขุ (2546 : 106) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นคุณลักษณะ ของการคิดดี ทำดี ประพฤติดี ที่อยู่ในใจของมนุษย์หรือปุถุชนทั่วไป

ทิสนา แจมมณี (2546 : 11) ได้ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า เป็นคุณลักษณะหรือสภาวะ ในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งเป็นภาวณามอยู่ในจิตใจ

นิธย์ จารุศร (2547 : 26) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม คือ ธรรมที่เป็นคุณความดีงาม สภาพที่เกื้อกูล

อินตา สิริวรรณ (2548 : 47) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรมเป็นสภาพของคุณงามความดี ภายในบุคคล ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขขึ้นสมบูรณ์คือ ความสุขใจ ผลิตผลของความดีเป็นธรรมะที่กล่าวได้ว่า ทำดีได้ดี ใจที่เป็นสุข คือ ใจของคนดี คำว่าใจดี คือ ใจที่มีแต่ให้ ให้ความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ความเข้าใจในคุณความดีเป็นกฎเกณฑ์ สากลที่เป็นที่ยอมรับตรงกันทุกชาติ ความดีจึงเป็นความไม่เบียดเบียน ทำร้ายทำลายกัน ไม่ข่มเหง รังแกกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 16) ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรมหมายถึง ธรรมะที่ทำให้เกิดคุณความดีและสภาพเกื้อกูล โดยต้องเป็นกุศลกรรม คือ เป็นประโยชน์และเป็นคุณ ซึ่งสามารถวัดได้จากจรรยาบรรณของคนกลุ่มต่าง ๆ และมีผลศักดิ์สิทธิ์ อีกความหมายหนึ่งให้ไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง หลักธรรมหรือระบบคุณค่าที่มนุษย์ ชุมชน สังคม ตระหนักรู้ให้ความสำคัญ และยึดถือเป็นมโนธรรมสำนึกเป็นจิตวิญญาณที่สะท้อนถึงความจริง ความดีงาม ความถูกต้อง และความสุภาพ ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เอื้อเพื่อเพื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน

พุทธทาสภิกขุ (2529 : 48) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติฝ่ายดี โดยส่วนเดียวเป็นที่ตั้ง หรือเป็นประโยชน์แก่สันติภาพหรือสันติสุขจึงเป็นที่ต้องการของมนุษย์ คุณธรรมเป็นสิ่งที่ต้องอบรม โดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดขึ้นเหมาะสมกับที่เราต้องการ

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2538 : 27) กล่าวว่า คุณธรรม เป็นเรื่องของความจริงแท้หรือสัจธรรม คุณธรรมทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติที่ดี ทำให้เกิดการรักษาศีล คุณธรรมเป็นตัวหลัก และการกระจาย เป็นจริยธรรมและจรรยาบรรณ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551 : 68) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า ความดีงามที่อยู่ในจิตใจบุคคล ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ ความ پاکเพียรอดสาหัส ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความชั่ว ความกล้าที่จะทำความดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมในความเป็นผู้นำสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พิภพ วังเงิน (2545 : 96) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า แนวทางประพฤติปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตไม่มีใครคนใดคนหนึ่งผูกขาดหรือตัดสินใจ

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นลักษณะที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล เป็นแนวทางของการปฏิบัติตนที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ การมีคุณธรรมที่ดีของบุคคลนั้น บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนดี เหมาะสมแสดงว่า เป็นบุคคล ที่มีคุณธรรม หรือคุณธรรมเกิดจากการประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม หรือมีศีลธรรมที่ดี บุคคล ที่มีคุณธรรม ก็คือคนที่ประพฤติตนเหมาะสมและอยู่ในหลักธรรมนั่นเอง ซึ่งเกิดจากการศึกษา ฝึกอบรมหรือ การปฏิบัติจนเคยชิน เกิดเป็นลักษณะนิสัย เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ความสำคัญของคุณธรรม

คุณธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง ในการกำหนดความสงบสุขของสังคม สังคมใดที่คนในสังคมเป็นผู้ที่เปรียบพร้อมด้วยคุณธรรม สังคมนั้นก็จะมีแต่ความสุข ความสงบ ในทางสลับกันหากคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจขาดคุณธรรม แม้สังคมนั้นจะ มีความมั่งคั่ง ทางด้านธุรกิจแต่จะหาความสุขได้ยากมีผู้ให้ความหมายของความสำคัญของคุณธรรมไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 2) ได้กล่าวว่า จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วตลอดจนการที่สื่อต่างๆ ที่เผยแพร่ทั่วไปในปัจจุบันนี้ทำให้เด็กไทยได้รับเอาวัฒนธรรม และแบบอย่างต่างๆ มาจากต่างประเทศ ทำให้เด็กไทยได้รับวัฒนธรรมต่างประเทศเหล่านั้นมา โดยไม่ได้พิจารณาว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี อีกทั้งขาดความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งผลให้ พฤติกรรมของเด็ก ได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องของการมีระเบียบวินัย ศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม จนทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ต้องเสียเอกลักษณ์ของความเป็นไทย จากความคาดหวังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อยู่กับการศึกษาที่จะเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยซึ่งจะเป็นอย่างนั้นได้จากการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้างให้กับนักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติ

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542 : 6-7) ได้กล่าวว่า คุณธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรม เกี่ยวกับคนดีที่อยู่ภายในจิตใจ คุณธรรมเป็นพฤติกรรม หรือลักษณะ การแสดงออกของคนเราภายใน เป็นสิ่งดีที่แสดงออก ทางกาย วาจา หรือจิตใจ คุณธรรมเป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกับในด้านคุณงาม ความดี ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึก ในด้านดี อยู่จนเป็นนิสัยผู้ที่มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดี อยู่ตลอดเวลา คือ มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่า คุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดี ภายในจิตใจ และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญาของบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546 : 56) ได้กล่าวว่าคุณธรรม มีความสำคัญ ต่อตัวบุคคล คือ คุณธรรมเป็นเครื่องชี้รังศักดิ์ศรีมนุษย์ เสริมสร้างบุคลิกภาพมีหลักมั่นคง ในด้าน การตัดสินใจ เสริมมิตรภาพที่เป็นที่น่าเชื่อถือจากผู้อื่นทำให้ความสัมพันธ์อันดีเกิดขึ้น คุณธรรม สร้างความสบายใจ ไม่ต้องระแวงในอันตราย เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตและต่อส่วนรวม นอกจากนี้คุณธรรมจะเสริมสร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่ ประเทศชาติเพราะความไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอารัดไม่เอาเปรียบ ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพจนล่วงล้ำสิทธิ และเสรีภาพผู้อื่น ความเจริญของประเทศมิได้จากคนของประเทศร่วมมือร่วมใจกัน มุ่งมั่นสร้าง และพัฒนาประเทศเสียสละเพื่อส่วนรวม

สรุปได้ว่า คุณธรรมมีความสำคัญต่อตนเองและผู้อื่น ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ความเจริญต่อตนเองและสังคม เพราะเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิด ความสามัคคีช่วยให้เกิดความสงบสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ช่วยเหลือกัน คุณธรรมจะเสริมสร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่ประเทศชาติเพราะความไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอารัดไม่เอาเปรียบ ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพจนล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพผู้อื่น

คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา

คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ควรศึกษา และนำมาประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรม ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง การรู้จักปฏิบัติตนเองและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ทุกคนในครอบครัวและชุมชน มีหลักธรรมประจำใจ ให้สะดวกแก่การศึกษาและนำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นคุณธรรมเพื่อความเจริญ ของส่วนรวม ดังนี้

พกา สัตยธรรม (2544 : 392) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ใช้เสริม การบริหารให้ประสบผล สำเร็จด้วย สัมปรีชธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมของผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการต่าง ๆ ถ้านำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติจะทำให้กิจการงานต่างๆ สัมฤทธิ์ผลอย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ประกอบด้วย

1. ชัมมัณฺญตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่น รู้จักว่าสิ่งนี้เป็นเหตุแห่งสุข สิ่งนี้เป็นเหตุ แห่งทุกข์

2. อุตัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักผล เช่น รู้จักว่าสุขเป็นผลแห่งเหตุอันนี้ ทุกข์เป็นผลแห่งเหตุอันนี้
3. อุตัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักตนเองได้ว่า โดยชาติ ตระกูล ยศ ศักดิ์ สมบัติ บริวาร ความรู้ และคุณธรรมเพียงเท่านั้นๆ แล้วประพฤตินให้สมควรแก่ฐานะ
4. มัตตัญญาตา ความเป็นผู้รู้ประมาณในการแสวงหาเครื่องเลี้ยงชีพโดยทางที่ชอบ และรู้จักประมาณในการบริโภคแต่พอควร
5. กาลัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาอันสมควรในอันประกอบกิจนั้นๆ
6. ปริสัจญญาตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน และกิริยาที่จะต้องประพฤติดต่อประชุมชนนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไ
7. ปุคตัญญาตา รู้จักบุคคล ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคลได้ว่า ผู้นี้เป็นคนดี ควรคบหาสมาคมด้วยผู้นี้เป็นคนไม่ดี ควรหลีกเลี่ยงจากเขา

นอกจากนี้ ผกา สัตยธรรม (2544 : 398) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาช่วยให้ งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

1. ฉันทะ (มีใจรัก) คือ ความพอใจ ที่จะกระทำในสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้ สำเร็จอย่างดี มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆ หรืออยากได้รางวัลหรือผลกำไร
2. วิริยะ (ความพากเพียร) คือ ขยันหมั่นเพียร หมั่นกระทำในสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน ไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ
3. จิตตะ (เอาจิตฝักใฝ่) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ไม่ปล่อยใจ ให้ฟุ้งซ่านเลื่อยล่อย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆ สม่ำเสมอ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ
4. วิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) คือ ใช้ความคิดไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสิ่งที่ทำนั้น โดยการทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดีมีการพัฒนาขึ้นไป

บุคคลที่นำคุณธรรมนี้เป็นหลักในการทำงาน ย่อมเป็นที่รักและไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ความสุขกับการทำงาน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2551 : 18) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านครองตนโดยใช้หลักคุณธรรม พรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย

1. เมตตา (ความรัก) คือ ความปรารถนาที่ดี การมีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบความสำเร็จ และทำให้ผู้อื่นมีความสุข
2. กรุณา (ความสงสาร) คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใส่ใจที่จะปลดปล่อย บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

3. มุทิตา (ความเบิกบาน) พลอยยินดี คือ เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ก็มีใจแจ่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำสิ่งดีงาม ประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงด้วย พร้อมทั้งจะช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน

4. อุเบกขา (ความมีใจเป็นกลาง) คือวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคง เทียงตรงดุจตาชั่ง ไม่เอนเอียง ไม่เป็นฝักฝ่าย โดยมองตามความจริงว่าบุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว ตามสมควรแก่เหตุ ที่ตนประกอบ และพร้อมที่จะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม บุคคลใดใช้หลักคุณธรรมพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติตนทั้งในครอบครัวและในสังคม ย่อมเป็นที่รัก เคารพและศรัทธาของทุกคน เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และสังคมใดมีบุคคลลักษณะ เช่นนี้ก็จะเป็สังคมที่มีความสงบสุข มีความยั่งยืน และสามารถพัฒนาได้ในทุกด้าน

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านครองคนโดยใช้หลักคุณธรรมสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย

1. ทาน (ให้ปัน) คือ การให้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ ด้วยปัจจัย 4 ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ ในศิลปวิทยาการ

2. ปิยวาจา (พูดอย่างรักกัน) คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน กล่าวคำสุภาพ ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่ นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. อตถจริยา (การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น) คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชายช่วยเหลือ กิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. สมานัตตตา (การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย) คือ การให้ความเสมอภาค ปฏิบัติ สม่ำเสมอกันต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

สังคมใดมีบุคคลที่มีลักษณะของคุณธรรมสังคหวัตถุ 4 จะเป็นสังคมอบอุ่นมีความสม่ำเสมอ ความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นสังคมที่น่าอยู่ และทุกคนในสังคมจะมีความสุข

สรุปได้ว่า คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ใช้เสริมการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ สัมปยุตธรรม 7 อิทธิบาท 4 ส่วนหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 นำมาใช้ในการปฏิบัติตนทั้งในครอบครัว และในสังคมย่อมเป็นที่รัก เคารพและศรัทธาของทุกคน เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และสังคมใดมีบุคคล ลักษณะนี้จะเป็นสังคมที่มีความสงบสุข มีความยั่งยืน และสามารถพัฒนาได้ในทุกด้าน

คุณธรรมตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึง สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาต่างๆ ของประชาชน และด้วยพระปรีชาญาณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการมุ่งมั่นแก้ปัญหาและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีความสุข และมีสุขภาพที่แข็งแรงจะได้ออกมาพัฒนาชาติไทยให้เป็นชาติที่มีความรู้รักสามัคคี มีน้ำใจ ใฝ่ความรู้ คู่คุณธรรม จึงพระราชทานบรมราโชวาทให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเที่ยงธรรม และประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2546 : 45)

1. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริทางด้านสติปัญญาเรื่องการปฏิบัติราชการนั้น นอกจากมุ่งกระทำเพื่อให้งานสำเร็จไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้องกระทำด้วยสติรู้ตัว และปัญญา รู้คิดว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไรเป็นสิ่งที่ต้องละเว้น หรือกำจัด ผลที่เกิดขึ้นจึงจะเป็นประโยชน์ที่แท้และยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม

2. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความเพียรนั้นเป็นประธานของการทำงานทุกอย่าง การทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ถ้าย่อยห่างจากความเพียรแล้ว ยากที่จะให้สำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียร ถ้าหากแรกๆ จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้วก็จะกลับเป็นพลังอย่างสำคัญที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยใจเริงแรงแม่เมื่อใด พลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้นงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดยง่ายและรวดเร็ว

3. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความสุจริตนั้นคือ เกียรติและความสำเร็จที่เกิดจากผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตัวของแต่ละคน ที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และปฏิบัติตัวให้สุจริต เที่ยงตรงพอควรพอดี แก่ตำแหน่งหน้าที่ ที่ดำรงอยู่

4. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านหน้าที่ของคนทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องทำ แม้เป็นเด็กก็มีหน้าที่อย่างเด็ก คือ ศึกษาเล่าเรียนหมายความว่าต้องเรียนให้รู้วิชา ฝึกหัดทำงานต่าง ๆ ให้เป็นอบรมขัดเกลาความประพฤติและความคิดจิตใจให้ประณีต ให้สุจริต แจ่มใส และเฉลียวฉลาดมีเหตุผล เพื่อจักได้เติบโตขึ้น เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง

5. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความเสียสละ ความอดทนของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานของแผ่นดิน จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุทิศตน ด้วยความเข้มแข็ง เสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็น ไปอย่างถูกต้อง และเที่ยงตรงเป็นกลาง ด้วยความระลึกว่าตนอยู่เสมอกว่า การปฏิบัติตัว ปฏิบัติงานของตนมีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และของประชาชนทุกคน

6. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความเมตตา เป็นคุณธรรมข้อหนึ่งที่อุปถัมภ์และผูกพันคนไทยให้รวมกันเป็นเอกภาพ สามารถดำรงชาติบ้านเมืองให้มั่นคงเป็นอิสระยั่งยืนมาช้านาน คุณธรรมข้อนั้นก็คือ ไมตรี ความมีเมตตาหวังดีในกันและกัน คนที่มีไมตรีต่อกัน จะคิดอะไรก็คิด แต่ในทางสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน พุดอะไรก็ใช้เหตุผลเจรจากันด้วยความเข้าอกเข้าใจกัน ทำอะไรก็ช่วยเหลือร่วมมือกันด้วยความมุ่งมั่นเจริญต่อกัน ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาทบทวนให้ทราบตระหนักแก่ใจอีกครั้งหนึ่งว่า ในภายในใจของคนไทยเรายังมีคุณธรรมข้อนี้อยู่หนักแน่นพร้อมมูลเพียงใด จักได้มั่นใจว่า เราจะสามารถรักษาประเทศชาติและความเป็นไทยของเราไว้ได้ยืนยาวตลอดไป

7. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความถูกต้องเป็นธรรม และขอให้แต่ละฝ่ายแต่ละท่านตระหนักในความสำคัญของตำแหน่งหน้าที่ พยายามเร่งรัดปฏิบัติสรรพกิจให้สัมฤทธิ์ประโยชน์แท้จริงตามเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยามที่สถานการณ์ของบ้านเมืองเราและประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคส่วนนี้ของโลก กำลังเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ท่านทั้งหลายจะต้องควบคุมสติให้มั่นไม่หวั่นไหวไปกับเหตุวิกฤต ทำความคิดจิตใจให้หนักแน่น และเที่ยงตรงเสมอเหมือนกัน ที่จะยึดมั่นในเหตุผลความสุจริตถูกต้อง และประโยชน์สุขส่วนรวม แล้วมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยความเฉลียวฉลาดรอบคอบและความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะร่วมกันปฏิบัติบริหารงานทุกด้าน ได้อย่างเข้มแข็งเหนียวแน่น และประสบความสำเร็จ อำนวยตามเป้าหมาย

8. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านความกตัญญู คือ การพัฒนานั้นจักได้ว่าเป็นภารกิจและนโยบายสำคัญของการปกครองบริหารประเทศของเรามาจนพอสมควรแล้ว แต่กระนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันว่า เรายังจะต้องพัฒนาต่อไปอีกมากในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับทุกท่านว่า การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบหลายอย่าง อย่างแรกต้องมีคนดี คือ มีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะอุตสาหะเป็นผู้ปฏิบัติ อย่างที่สองต้องมีวิทยาการที่ดี เป็นเครื่องใช้ประกอบการ อย่างที่สามต้องมีการวางแผนที่ดี ให้พอเหมาะพอควรกับฐานะ เศรษฐกิจ และทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศ และประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ บัณฑิตเป็นผู้มีปัญญาความสามารถสูง เพราะได้รับการศึกษาอบรมมามาก ย่อมเป็นที่หวังของคนทั่วไปว่าจะเป็กำลังสำคัญในการปฏิบัติบริหารงานของชาติให้วิวัฒนาการไปด้วยดีในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น ทุกคนจึงควรจะได้ถือปฏิบัติเป็นภาระหน้าที่ ที่จะต้องใช้ปัญญา ความรู้ความสามารถของตนรับใช้สังคม และพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้

9. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านเพื่อประชาชน และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถือว่าเป็นแนวทางดำเนินชีวิตให้แก่พระสภานิกของชาวไทยทั้งปวงที่ถือว่าเป็นมงคลต่อชีวิต ดังนี้ มีพระราชดำรัสว่า ความเพียร หมายถึง ความเพียรที่จะข่มใจตัวเอง วิริยะ หมายถึง

ความอดสาหัส มีความขยัน สติ คือ ความรู้สึกได้ว่าอะไรเป็นอะไรนั้น สำคัญมากที่จะช่วยให้บุคคลหยุดคิดพิจารณาก่อนที่จะพูด การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่ง การสั่งสอนจากบิดามารดา อันเป็นความรู้เบื้องต้น และอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม ระเบียบวินัยนั้นจะเป็นผู้ที่มีความสำเร็จในอนาคต ความกตัญญูกตเวที คือ สภาพจิตที่รับรู้ความดี โดยศรัทธามั่นใจ คนมีกตัญญู เป็นคุณสมบัติอันสำคัญยิ่งสำหรับนักพัฒนา ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง คือ การไม่เบียดเบียนผู้อื่น งานจึงจะดำเนินไปได้โดยราบรื่นและบรรลุผลตามที่มุ่งหมาย และคุณสมบัติของนักปฏิบัติงานพร้อมสมบูรณ์ แล้วท่านจะสามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างดีเลิศ

10. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านการศึกษา ซึ่งการศึกษาเล่าเรียนเป็นเรื่องที่ไม่มีสิ้นสุด ผู้ปรารถนาความเจริญ ในการประกอบกิจการงาน จะต้องหมั่นเอาใจใส่แสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนอยู่เสมอ มิฉะนั้นจะกลายเป็นผู้ที่ล้าสมัย หย่อนสมรรถภาพไป

11. คุณธรรมตามแนวพระราชดำริด้านการอ่าน การเขียนวิธีที่จะทำให้คนเป็นคนดีนั้นก็มี เช่น การศึกษา เมื่อก่อนนี้ ด้านการอ่านหนังสือ เขียนหนังสือเป็นมีมาก เปรียบเทียบกับประเทศอื่นค่อนข้างจะสูง คือ มีการอ่านเขียนได้เปอร์เซ็นต์สูง แต่มาปัจจุบันนี้น้อยลงเพราะว่าคนเพิ่ม โรงเรียนหรือผู้ที่มีหน้าที่สอนน้อยลง เปรียบเทียบกัน อาจจะแย้งว่าสมัยนี้มีเทคโนโลยีสูง ทำให้สามารถที่จะทำกิจการโรงเรียน กิจการสั่งสอนแพร่ออกไปได้มากกว่า แต่ไม่มีอะไรแทนการอบรม ไม่มีอะไรแทนการบ่มนิสัย คือ การสอนนี้มีแบ่งเป็นอบรมแล้วก็บ่มนิสัย แต่ถ้าไม่มีผู้ที่อบรมไม่มีผู้ที่บ่มนิสัยหรือเป็นคนที่คุณภาพต่ำ ผู้ที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยก็ย่อมคุณภาพต่ำเหมือนกัน อาจจะยิ่งร้ายกว่าแม้จะมีเทคโนโลยีขั้นสูง

จากคุณธรรมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะศึกษา และน้อมนำมาปฏิบัติมี 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในความดีนั้น

ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้นและอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือ การรู้จัก ระวังความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมสี่ประการนั้น ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้น โดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

สรุป คุณธรรมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีทั้งหมด 11 ด้าน ล้วนแต่เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นแนวทางที่จะช่วยให้คนเรานั้นรู้ว่าควรจะทำอย่างไรให้เกิดความสุข ความเจริญของคนไทย เพราะถ้าคนเรามีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมแล้วย่อมมีการปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้อง จึงจะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ ได้ โดยต้องผ่านการอบรมการศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำมาใช้ ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมอย่างยั่งยืน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม เป็นที่ยอมรับกันว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้น ตามลำดับอย่างเห็นได้ชัดจากวัยทารกไปถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาคุณธรรมในช่วงวัย ที่แตกต่างกัน แต่การพัฒนาของบุคคลจะมีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่ไม่คล้ายคลึงกัน นอกจากนั้น ต้นกำเนิดของแหล่งที่เกิดการพัฒนาทางคุณธรรมนั้นอยู่ที่การรับรู้จากสังคมเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่า นักทฤษฎีทางคุณธรรมทุกคนให้ความสำคัญแก่อิทธิพลของสังคม แต่ก็ยังมีความแตกต่างในด้านอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดให้เกิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนี้มากมาย ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของโคลเบอร์ก และเมเยอร์ (Kohlberg and Mayer)

โคลเบอร์ก และเมเยอร์ (Kohlberg and Mayer, 1980, P.51-57) ได้แบ่งทฤษฎีเกี่ยวกับการอบรม คุณธรรมไว้ 3 กลุ่ม ซึ่งทฤษฎีที่เป็นที่นิยมใช้ในการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่ม 2 และ 3 กลุ่ม ทฤษฎีต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีโรแมนติก (Romantic) ทฤษฎีในกลุ่มนี้ เห็นว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางคุณธรรม ของตนเอง ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีลักษณะคล้ายการเติบโตของเมล็ดพืช ความดีงามของเด็ก เป็นสิ่ง กำเนิดมาจากภายในตัวเด็กเอง หน้าที่ของผู้ใหญ่คือ การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยให้ความดีงามของเด็ก ได้แสดงออกอย่างไม่ถูกขัดขวาง และช่วยให้ความไม่ดีที่อยู่ภายในตัวเด็กอยู่ภายใต้ การควบคุม ทฤษฎีนี้เห็นว่าการสอนด้วยการบอกกล่าวว่าจะอะไรดี ไม่ดีนั้น ไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม อย่างแท้จริง และยังคงเป็นการปิดกั้นความองกามของเด็กอีกด้วย ได้แก่ ทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud)

2. ทฤษฎีการสืบทอดทางวัฒนธรรม (Cultural Transmission) ทฤษฎีในกลุ่มนี้เห็นว่าหน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ล้วนเป็นเรื่องของการสืบทอดทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ทักษะคุณธรรมการเรียนรู้ต่างๆ ของเด็กอาศัยพื้นฐานของการเลียนแบบการให้รางวัลและการลงโทษ จากผู้ใหญ่ หน้าที่ของผู้ใหญ่จึงเป็นเรื่องของการเป็นแบบอย่างที่ดี จัดหาแบบอย่างที่ดีให้รางวัล และลงโทษเด็กอย่างเหมาะสม ทฤษฎีการสืบทอดทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ ทฤษฎี ของ สกินเนอร์ (Skinner) และแบนดูรา (Bandura)

3. ทฤษฎีก้าวหน้า (Progressivism) ทฤษฎีในกลุ่มนี้เห็นว่า พัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีในกลุ่มโรแมนติก ทั้งหมด กล่าวคือ แม้พัฒนาการจะเป็นเรื่องของสิ่งที่อยู่ภายใน แต่ทฤษฎีก้าวหน้าก็เห็นว่า หน้าที่ ในการจัดสิ่งแวดล้อมนั้น มิใช่เพียงเพื่อให้สิ่งที่อยู่ภายในได้แสดงออกมาเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนา ก้าวหน้าไปอีกขั้น เนื่องจากทฤษฎีนี้ เชื่อในพัฒนาการที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและความก้าวหน้า ดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้เมื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดเอง ทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ ทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) และ โคลเบอร์ก (Kohlberg)

ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976, P.32-33) กล่าวว่าจริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความคิดของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ที่เกิดขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล โดยอาศัยแนวคิดของเพียเจท์ เป็นหลักในการสร้างทฤษฎีพัฒนาการ ทางจริยธรรม โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ ภายในแต่ละระดับยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเข้าใจสังคมและประเพณี (Pre - Conventional Level) คือ เป็นระดับ ค่านิยมทางจริยธรรม ในระดับก่อนแบบแผน การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น ในระดับนี้ประกอบด้วย ขั้นการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอีก 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ ช่วงอายุ 0-7 ปี เป็นขั้นที่กระทำอะไรลงไป จะคิดถึง ตนเองเป็นหลัก เชื่อฟังคนอื่นที่มีอำนาจสูงกว่าความรู้สึกกลัวที่จะถูกลงโทษทางกายเป็นตัวกระตุ้น ให้ทำ หรือไม่กระทำลงไป ตนเองมองตนเอง เหมือนกับอยู่ใต้อิทธิพลของคนอื่น ฉะนั้นการกระทำ ที่ถูกต้องจึงหมายถึง การเชื่อฟังผู้มีอำนาจเหนือกว่า เหตุผลในการกระทำ หรือไม่กระทำ ขึ้นอยู่กับ การไม่ถูกลงโทษเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล ช่วงอายุ 7-10 ปี เป็นขั้นที่คนเราจะกระทำลงไป ก็เริ่มคิดถึง คนอื่นบ้างแต่ก็เป็นไปเพื่อหวังที่จะได้ประโยชน์ตอบแทนจากผู้อื่นที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ และจะไม่คิดถึงความต้องการของผู้อื่นเลย ถ้าตนไม่คิดว่าตนจะได้รับผลประโยชน์จากเขาในปริมาณที่ ตนพอใจ การตัดสินใจปัญหาจริยธรรมจะคำนึงถึงวัตถุเป็นหลัก บุคคลจะทำในสิ่งที่เขาต้องการแม้การ กระทำนั้นจะขัดกับผู้อื่นก็ตาม โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ชอบการแลกเปลี่ยน ที่เท่าเทียมกัน แสดงออกในลักษณะตาต่อตา หรือยื่นหมูยื่นแมว

ระดับที่ 2 ระดับทำตามสังคมและประเพณีนิยม (Conventional Level) คือ เป็นระดับที่มี ค่านิยมทางจริยธรรม ในระดับที่เป็นแบบแผน มีการประพฤติที่ดี ปฏิบัติชอบ ในอันที่จะรักษา ระเบียบแบบแผน และในการสนองความคาดหวังของผู้อื่น สังคมเป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติ ในระดับนี้ประกอบด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอีก 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 หลักการไฝหะการยอมรับและความพอใจ ช่วงอายุ 10-13 ปี มีความสำคัญในการเป็นคนดี เป็นขั้นที่เราเริ่มนำเอาความรู้สึก หรือความคิดที่แท้จริงของผู้อื่นเข้ามาพิจารณาก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไป ก็คิดแล้วว่าสิ่งนั้นไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หากแต่นำเอาความชื่นชอบมาให้ แรงจูงใจที่จะประพฤติทางจริยธรรมในขั้นนี้คือ การได้เป็นคนดี มีคนยอมรับแนวทางความประพฤติทางจริยธรรม พฤติกรรมของคนในขั้นนี้ จะเป็นไปตามข้อตกลงที่เหมาะสมของกลุ่ม จะไม่มีอะไรที่ทำตามใจของตนเอง โดยไม่คิดถึงคนอื่น เพราะเข้าใจว่าการกระทำตามเสียงส่วนใหญ่ เป็นการกระทำของคนดี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม ช่วงอายุ 13-16 ปี เป็นขั้นที่คนหันเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของสังคม เป็นเครื่องชี้นำความประพฤติแทนที่จะทำอะไรตามคนหมู่มาก เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ คนจะเริ่มคิดว่าความมีเกียรติยศและความเป็นที่นับการพนับถือ เป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการรักษาสังคมเป็นประการสำคัญ

ระดับที่ 3 ระดับทำตามจริยธรรมของสากล (Post - Conventional Level) คือ เป็นระดับจริยธรรมซึ่งได้มาจากหลักการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั่ว ๆ ไปเป็นสากล จริยธรรมร่วมในระดับนี้ประกอบด้วย ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอีก 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา อายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่โดยปกติแล้วหลักการต่าง ๆ จะถูกเขียนขึ้นมาเป็นลายลักษณ์อักษร ในรูปกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งถูกมองว่าเป็นระบบของการปกครอง สิ่งใดที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สิ่งนั้นต้องเป็นสิ่งที่สังคมทั้งหมดกระทำ คนมีจริยธรรมถือว่า “ถูกต้อง” เป็นเรื่องของความคิดเห็นส่วนตัว และข้อตกลงระหว่างบุคคล คนที่อยู่ในขั้นนี้ มุ่งถือประโยชน์สุขของสังคม ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิความคิดของผู้อื่น

ขั้นที่ 6 หลักจิตสำนึกสากล เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับหลักการต่าง ๆ ทางจริยธรรม ซึ่งเป็นอุดมคติสากล เป็นเรื่องของความสำคัญของแต่ละบุคคล ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ถูกต้องหรือเหมาะสม การกระทำสามารถนำไปใช้ได้กับทุกคน ทุกชาติ ซึ่งเรียกว่าหลักจริยธรรม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากกฎเกณฑ์ตรงที่ว่า กฎเกณฑ์เป็นสิ่งเฉพาะเจาะจง ส่วนหลักจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจะเกี่ยวข้องกับเรื่องความยุติธรรม ความเสมอภาคและภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ทุกคน หลักการเหล่านี้อยู่ในระดับสูงกว่ากฎหมายทั้งหลายที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของเพียเจท์ (Piaget)

เพียเจท์ (Piaget, 1969, P.120 -152) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องพัฒนาการทางความรู้ ความคิด และสติปัญญา โดยเสนอทฤษฎีว่า ความรู้ ความคิด และปัญญาของมนุษย์ มีขั้นตอนของพัฒนาการจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากตามลำดับ จากรูปธรรม (Concrete) ไปสู่นามธรรม (Abstract) ทฤษฎีพัฒนาการทางความรู้ความคิดนี้มีประโยชน์ต่อการเข้าใจการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเพียเจท์อธิบายว่า พัฒนาการของเชาวน์ปัญญา (Intelligence) มาจากการที่บุคคลปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมที่ละขั้นตอน การพัฒนาเชาวน์ปัญญา ประกอบด้วย วิธีการที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ

1. การรับไว้ (Assimilation) คือ การที่มนุษย์รับสิ่งที่ตนมีประสบการณ์มาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างจิตใจของตน สร้างเป็นแผนผังความคิด (Schema)

2. การปรับตัว (Accommodation) คือ วิธีการที่มนุษย์เรียนรู้โดยปรับตัว คือ ปรับแผนผังความคิด เมื่อพบประสบการณ์ใหม่ที่เราไม่สามารถรับสิ่งนั้นไว้ได้ เพราะสิ่งนั้นไม่เข้ากับความคิดรวบยอด (Concept) ที่เรามีอยู่เดิม คือ เมื่อไม่สามารถรับสิ่งนั้นไว้ได้ เราต้องเปลี่ยนหรือสร้างความคิดรวบยอดขึ้นมาใหม่ คือ มีการเรียนรู้ใหม่เกิดขึ้นนั่นเอง

นอกจากนี้ ยังมีความเห็นว่า การพัฒนาทางคุณธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ คือ การพัฒนาทางคุณธรรมของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับ การพัฒนาทางสติปัญญา (Cognitive Development) ของบุคคล ซึ่งพัฒนาการสติปัญญาของเพียเจท์ ได้แบ่งไว้เป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensor Motor Operation Period) คือ ระยะตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 2 ปี การรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดขึ้น เด็กจะค่อยๆ มีโครงสร้างความคิดต่อสิ่งที่ตนได้พบเห็น

ขั้นที่ 2 ความคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre - Operation Period) ช่วงอายุ 2 - 7 ปี เด็กจะเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์สามารถเลียนแบบผู้อื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 2 - 4 ปี เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) ลักษณะนี้จะลดลงในตอนปลาย คือ ช่วงอายุ 6 - 7 ปี ซึ่งเป็นตอนที่เด็กใช้ภาษาติดต่อทางสังคมอย่างกว้างขวางขึ้น เด็กเริ่มพัฒนาความคิดหาเหตุผลแบบตรรกศาสตร์ แต่ความคิดส่วนใหญ่ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของการรับรู้

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติด้วยรูปธรรม (Concrete - Operation Period) ช่วงอายุ 7 - 11 ปี เป็นขั้นที่เกิดความคิดแบบตรรกศาสตร์ในแง่ที่มองเห็นและจับต้องได้ การพัฒนาทางด้านความคิดจะสูงขึ้นด้วยการค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการด้วยนามธรรม หรือขั้นคิดตามแบบตรรกวิทยา (Formal - Operation Period) อายุ 11 - 15 ปี เป็นช่วงที่พัฒนาด้านสติปัญญาและความคิดถึงขั้นสูงสุด คือ เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถแก้ปัญหา ทั้งรูปธรรมและนามธรรมได้ โดยวิธีวิทยาศาสตร์

ทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของแบนดูรา (Bandura)

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 123) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมตามแนวทางการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ซึ่งกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรม และเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นบุคคลก็จะมีคามคาดหวังล่วงหน้าเกี่ยวกับผลจากการกระทำนั้นได้ ทำให้ตัดสินใจได้ว่าควรทำ หรือไม่ควรทำ

2. วิธีการเรียนรู้ คือการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ มีทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม โดยการสังเกต อ่าน ฟัง การบอกเล่าที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นทำให้บุคคลมีการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

3. ความเชื่อ ผลจากการเรียนรู้อยู่ในรูปของความเชื่อว่า สิ่งหนึ่งจะสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เกิดจากการสังเกตและการคิดของบุคคล รวมทั้งการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความรู้และความเข้าใจ บุคคลนั้นจะมีความรู้ความเข้าใจได้ และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ได้ รวมทั้งมองเห็นผลของการกระทำที่จะเกิดตามมา ซึ่งอาจดีหรือเลว ทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำ หรือไม่ควรทำ

5. จริยธรรม เป็นหลักเกณฑ์ กฎเกณฑ์ แนวทางการประพฤติปฏิบัติโดยบุคคลสามารถประเมินได้ถึงความผิดถูกของการกระทำ

6. การบังคับตนเอง คือ บุคคลสามารถบังคับตนเองที่จะประพฤติหรือละเว้นการประพฤติได้ตามมาตรฐานของตนเอง ตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและอ้อมของตนความสามารถในการบังคับตนเองนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม หากการเสริมแรงเป็นไปในทางบวก ก็มีแนวโน้มที่จะละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งไม่ดีและประพฤติในสิ่งดีงาม

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมตามทฤษฎีต่างๆ ที่ได้กล่าวข้างต้น ต้องอาศัยความรู้ ความคิดนี้มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเรียนรู้ทางสังคม เพราะสังคมเป็นตัวควบคุมความประพฤติ และการเรียนรู้ต่างๆ ของเด็กอาศัยพื้นฐานการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ดังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ และตั้งใจของผู้เกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย โดยการกระตุ้นและเสริมแรงให้เกิดกำลังใจ จะได้ผลในทุกๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม

วิลด์ ตั้งจิตสมคิด (ม.ป.ป. : 61) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรม ให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น ควรเริ่มต้นที่บ้านเป็นสำคัญเพื่อเป็นการปูพื้นฐาน พ่อแม่ควรจะทำตนแบบที่ตนอยากให้เป็น เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น และพ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก หากทำได้ เด็กจะประสบความสำเร็จในชีวิตเบื้องตันไปแล้วครั้งหนึ่ง โรงเรียนเป็นแหล่งที่สอง รองจากบ้านที่มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะครูอาจารย์ นับได้ว่าเป็นหัวใจในบรรดาองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเพราะครูเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ถึงแม้จะมีปรัชญาการศึกษา หลักสูตร กระบวนการการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมสอดคล้องกับ การดำรงชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบัน

ก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ย่อมไร้ความหมายถ้าครูไม่นำไปใช้หรือปฏิบัติ ดังนั้น ครู อาจารย์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมรองจากทางบ้าน นอกจากนั้นสถาบันการเมืองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน เพราะผู้นำไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านก็ตาม ย่อมมีส่วนในเรื่องนี้อย่างยิ่ง เพราะผู้ใหญ่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ปฏิบัติตาม หากผู้ใหญ่ขาดคุณธรรมแล้ว เด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็จะถือเป็นแบบอย่าง ดังนั้น ผู้ใหญ่ควรคิดก่อนทำ เพราะการกระทำในวันนี้จะเป็นผลในวันข้างหน้า

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2550 : 14) ได้กล่าวถึงตอนหนึ่งในการประชุมและปาฐกถาพิเศษ เรื่องพลังเยาวชนเพื่อสร้างคุณธรรมว่า โรงเรียนแต่ละแห่งต้องสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่เน้นคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เพื่อให้เด็กดีมีความรู้ อยู่ดีมีสุข

ประเวศ วะสี (2550 : 3) ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้ว่า อุปสรรคของการพัฒนาคุณธรรม คือ ระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นว่าเรียนวิชาอะไร ได้ใช้ตำราอะไร สอนวิชาอะไร และสำเร็จวิชาอะไร เรื่องนี้ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ พุฒมา 20-30 ปี ว่าเป็นการศึกษาแยกส่วน แยกการศึกษาจากชีวิต เด็กไม่อยากคุยกับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนน คะแนนไปอยู่ในการท่องตำรา แท้จริง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความรู้ในตัวมาก น่าจะเรียนรู้

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมให้แก่เด็กนั้น ต้องเริ่มจากครอบครัว พ่อแม่จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกและบทบาทรองมา คือ โรงเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเป็นผู้นำให้นักเรียนโดยอบรมสั่งสอนในระหว่างการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจากกิจกรรมที่ครูจัดให้ จะต้องแทรกคุณธรรม 8 ประการในแต่ละกิจกรรมเพื่อให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

สาเหตุที่ทำให้ต้องพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มาจากเหตุผลหลายประการ ดังนี้ สภาพแวดล้อม ต้องยอมรับว่าสภาพแวดล้อมนั้นจะมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ซึ่งมีความอ่อนโยนและเปลี่ยนแปลงได้ง่ายนอกจากจะได้รับฝึกให้มีความเข้มแข็งด้านจิตใจมานานและเป็นนิสัย การขาดแบบอย่างที่ดี การที่จะหาแบบอย่างของบุคคลในทางที่ถูกที่ควรตามทำนองคลองธรรมนั้น ย่อมหาได้ยากแม้ว่ามีแต่ก็น้อย

ทิสนา แคมมณี (2543 : 4-5) ได้กล่าวถึง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน สำหรับครู อาจารย์ ข้าราชการว่าสามารถที่จะดำเนินการได้ คือ การป้องกันปัญหาอันก่อให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรม โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มิให้บุคคลทำความชั่วหาผลประโยชน์จัดแหล่งอบรมมุขทั้งปวง ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนทางจริยธรรมอยู่เสมอ ประกาศเกียรติคุณ ให้รางวัลยกย่องผู้กระทำ

ความดีให้ปรากฏต่อสาธารณชน พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม ทักษะและบุคลิกภาพ โดยใช้กิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่นกิจกรรมกลุ่มการปฏิบัติธรรมระดับ ศีล สมาธิ ปัญญา การปลูกฝังให้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 28) ได้เน้นการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมไว้ว่า ควรกระทำโดยการประพฤติปฏิบัติจริงทุกอย่าง ต้องเกิดจากการเรียนรู้และมีใช้ความรู้และมีใช้ความรู้ที่เป็นเพียงทฤษฎี แต่ต้องเป็นความรู้ที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติที่สำคัญควรกระทำซ้ำบ่อย ๆ เป็นประจำ จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมและจะเกิดการฝังรากลึกกลายเป็นเจตคติ ค่านิยมเฉพาะตนขึ้น

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 14) ได้ประกาศนโยบายการยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ การมีสันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดยคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. ด้านความขยัน เป็นพฤติกรรมเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย การลงมือทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาบังคับการทำงานอย่างตั้งใจเต็มความสามารถ เมื่อมีอุปสรรคพยายามแก้ไขเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงโดยไม่ละทิ้งงาน เมื่อมีเวลาว่างก็มักใช้ในการทบทวนฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มา หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่ การงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง มีความพยายามไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรคที่ท้าทาย ทำหน้าที่อย่างจริงจัง ซึ่งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2541 : 19) ให้ความหมายของ ความขยันไว้ว่า หมายถึง ความตั้งใจที่ปฏิบัติหน้าที่และการกระทำกิจของตนให้สำเร็จด้วยความมานะอดุสาหะ อดทนไม่ย่อท้อ และปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ จนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จลุล่วงไป

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ และคนอื่น ๆ (2545 : 29) ให้ความหมายของ ความขยันไว้ว่า การทำงานด้วยความพยายามไม่ย่อท้อ เสียสละ อดทน ความซื่อสัตย์ทุกอย่าง เพียรหา หาความรู้ หาทรัพย์ เพียรทำ กระทำแต่ความดี เพียรรักษาความดี รักษาทรัพย์ เพียรระวัง ระวังระวังไม่ให้เกิดความบกพร่อง และผิดพลาด

รชดา สมทรัพย์ (2551 : 19) ให้ความหมายของ ความขยันไว้ว่า หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทน ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาจนเกิดผลงานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

พฤติกรรมของผู้ที่มีความขยัน โดยมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ และคนอื่นๆ. 2545 : 29)

1. ตื่นนอนแต่เช้าทุกวัน
2. ทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
3. ไม่จับจดล่าช้า ไม่เลียงงาน เกีย่งงาน และผัดวันประกันพรุ่ง
4. ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ทำงานอดิเรก
5. มีความมานะ บากบั่น อดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากในการทำงาน
6. ช่วยเหลืองาน ให้ความร่วมมือในการทำงานของหมู่คณะ

กมล ภูประเสริฐ (ม.ป.ป. : 3) ได้กำหนดพฤติกรรมของความขยันไว้ดังนี้

1. การปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ทำหน้าที่ให้เรียบร้อยไม่คั่งค้าง
2. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง อดทน ตั้งใจ
3. การใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
4. ความสนใจ กระตือรือร้นในสิ่งต่าง ๆ และในกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ความขยัน เป็นการมีพฤติกรรมเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย การลงมือทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาบังคับการทำงานอย่างตั้งใจเต็มความสามารถ เมื่อมีอุปสรรคพยายามแก้ไขเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงโดยไม่ละทิ้งงาน มีเวลาว่างก็มักใช้ในการทบทวนฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มา หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น

2. ด้านความประหยัดเป็นการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายรู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของตนอยู่เสมอ ซึ่งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 10) ให้ความหมายคำว่า ความประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายอย่างปานกลาง พอให้มีความสุขตามความจำเป็นของชีวิต และมีความหมายตรงข้ามกับความสุรุ่ยสุร่าย ซึ่งหมายถึง ใช้อย่างฟุ่มเฟือยตามความพอใจ จนลี้มฐานะ และถือว่า เงินทองเป็นของหมดเปลือง เมื่อหมดแล้วก็ทำให้เกิดความลำบากต้องเป็นหนี้สินคนอื่น ส่วนมัชยัสถ์หรือคนประหยัดนั้น ย่อมใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักประมาณว่า ต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง รู้สิ่งใดควรเสีย สิ่งใดไม่ควรเสีย เงินรายได้ที่หามาเมื่อเหลือจากการใช้ จ่ายก็เก็บไว้เป็นทุนรอนต่อไป โดยเลือกพิจารณาแต่เฉพาะการลงทุนที่เหมาะสมมั่นคง

โสภณ สุภาพงษ์ (2542 : 107-112) ให้ความหมายคำว่า ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ลดความต้องการของตนเองลงและใช้เท่าที่จำเป็น

วศิน อินทสระ (2544 : 150-158) ให้ความหมาย คำว่า ความประหยัด คือ การใช้ทรัพย์สินไม่ให้เกิดความสูญเปล่า เช่น การรับประทานอาหารให้หมดจาน อาหารไม่กินทิ้งกินขว้าง รู้จักใช้เสื้อผ้าหรือเครื่องใช้อย่างคุ้มค่าคุ้มราคา และใช้อย่างทะนุถนอม การใช้เวลาเกิดประโยชน์มากที่สุด

กองแก้ว เจริญอักษร (2545 : 114) ให้ความหมายของความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักจ่าย พิจารณาฐานะ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต.). (2547 : 38) ให้ความหมายความประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานไว้ด้วยความเพียรอันชอบธรรมไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย

ดวงเด่น นุเรมรัมย์ (2548 : 54) ให้ความหมาย คำว่า ความประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายอย่างพอเหมาะพอควร เพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด การรู้จักใช้ รู้จักออมทรัพย์สิ้น เวลา ทรัพย์ากรทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

ละเอียด ศิลาน้อย (ม.ป.ป. : 98) ให้ความหมาย คำว่า ประหยัด คือ การรู้จักบริโภคนหรือใช้จ่ายในขอบเขตที่จำเป็นและสมควร

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 34) ได้กำหนดประเภทของการประหยัด โดยแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การประหยัดทรัพย์ หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สิ้น เงินทองที่มีอยู่ หรือที่หามาได้ในทางที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริงตามความจำเป็น การประหยัดทรัพย์ สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้น ดังนี้

1.1 แบ่งทรัพย์ออกเป็นสัดส่วน ใช้จ่ายตามสัดส่วนให้พอดี

1.2 เลือกซื้อหาสิ่งของหรือเครื่องใช้ตามสมควรแก่ฐานะ

1.3 งดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ

1.4 ไม่เที่ยวเตร่ในสถานการณที่เรีงรมย์ต่าง ๆ

1.5 ละทิ้งค่านิยมที่ไม่ดี เช่น ใช้จ่ายของราคาแพง ๆ การนิยมใช้สินค้าจากต่างประเทศ และสิ่งของฟุ่มเฟือยต่าง ๆ

2. ประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักคุณค่าของเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด โดยไม่ปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ การประหยัดเวลา สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้

2.1 รู้จักแบ่งเวลาให้เป็นสัดส่วนและใช้เวลาให้เหมาะสม

2.2 พยายามใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

2.3 ไม่ทำให้คนอื่นเสียเวลาเพราะตัวเราเป็นต้นเหตุ เช่น การผิคนัด

3. การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักประโยชน์ คุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ธาตุ ดันไม้ ฯลฯ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติโดย

3.1 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

3.2 ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเท่าที่จำเป็น โดยให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

3.3 ไม่ทำลายทรัพยากรให้เสียหายหรือเสื่อมค่าโดยไม่มีเหตุอันควร

3.4 ต้องถือว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อสังคม และเป็นของส่วนรวม การทำลายทรัพยากรถือเป็นการทำลายทรัพย์สินของสังคม

3.5 ควรหาทางเพิ่มหรือสร้างทรัพยากรขึ้นแทนที่ต้องเสียหายหรือถูกทำลาย

สรุปได้ว่า ความประหยัด เป็นการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของตนอยู่เสมอ ใช้จ่ายอย่างปานกลางตามความจำเป็นของชีวิต ไม่ใช่อย่างฟุ่มเฟือยตามความพอใจ ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักประมาณว่า สิ่งใดควรเสียสิ่งใดไม่ควรเสีย รู้จักใช้ประโยชน์ในทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ต่อตนเอง และสังคม ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองและเศรษฐกิจของชาติ มีความมั่นคง

3. ด้านความซื่อสัตย์ เป็นความประพฤติในการตรงต่อเวลา หน้าที่ และวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่แค่หักกลดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อมรับรู้หน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง ซึ่งนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ดวงเด่น นุเรมรัมย์ (2548 : 23) ให้ความหมาย คำว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดทั้งในด้านหน้าที่การงานตามคำมั่นสัญญา ความประพฤติที่ตรงไปตรงมา และจริงใจในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมไปถึงการไม่คิดโกงหลอกหลวง

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ชื่อตรง (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ คือ การปฏิบัติตนทางกาย ทางวาจาและทางใจที่ตรงไปตรงมา ไม่แสดงความคดโกง ไม่หลอกหลวง ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ลั่นวาจาว่าจะทำงานสิ่งใดก็จะต้องทำให้สำเร็จเป็นอย่างดี ไม่กลับกลอก มีความจริงใจต่อทุกคนจนเป็นที่ไว้วางใจของทุกคน

บุญศักดิ์ แสงระวี (2541 : 139) อธิบายถึง ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะมีพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความมีสำนึก คือ การแสดงออกที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนึกคิดกับการพูด และการกระทำ เช่น พูดและทำตรงกับที่คิด คิดอย่างไรพูดและทำอย่างนั้น ไม่เรรวน เปลี่ยนไป เปลี่ยนมา และเคยพูดไว้อย่างไรครั้งต่อไปก็พูดอย่างนั้น

2. ความจริงใจ คือ การแสดงออกใด ๆ ต่อบุคคลอื่นด้วยความรู้สึกแบบตรงไปตรงมา ไม่หวาดระแวงจนไม่อาจมอบความรู้สึกใด ๆ ต่อบุคคลอื่นได้ หรือทำให้การแสดงออก และการกระทำเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง

3. ความไว้วางใจหรือความน่าเชื่อถือ คือการกระทำตนให้เป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจของบุคคลอื่นเสมอ ๆ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งหน้าที่ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่นท์กลศโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 11) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติตรงไม่เอนเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ เป็นการกระทำตามข้อตกลงตรงอย่างไร้ตรงมา พูตามความจริง รักษาสิ่งจะ มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา หน้าที่และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่นท์กลศโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่ และถูกต้อง การประพฤติอย่างเหมาะสม มีความจริงใจ ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นสังคม และประเทศชาติ

4. ด้านความมีวินัย เป็นการยึดมั่นที่จะประพฤติปฏิบัติตนตามแบบแผนระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติที่ถูกต้องดังมออย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น โดยไม่หวั่นไหว ต่อสิ่งยั่วภายนอกหรือความต้องการอื่นที่จะมาเบี่ยงเบนแบบแผนพฤติกรรมของตน การปฏิบัติตนในขอบเขตของกฎระเบียบของสถานศึกษา โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมทั้งการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม การพัฒนานักเรียนให้มีวินัยนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิต ความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องแนะนำแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีวินัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นยอดปรารถนาของตน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 38) ให้ความหมายคำว่า ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กติกา และกฎหมาย ตามที่สังคมได้วางไว้หรือกลุ่มได้ตกลงกันอันนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 20) ให้ความหมายคำว่า ความมีวินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อตกลงขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบเรียบ มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

รุจิร ภู่อาระ และคนอื่นๆ (ม.ป.ป. : 17) ให้ความหมายคำว่า ความมีวินัย หมายถึง กติกา กฎข้อบังคับ หรือกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของคนในสังคมเพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น กฎของลูกเสือ เป็นต้น

วินัย พัฒนรัฐ (ม.ป.ป. : 9) ให้ความหมายคำว่า ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามกฎ และกติกาต่างๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นในสังคม เช่น คำสั่ง ประกาศ ระเบียบในโรงเรียน เป็นต้น

วินัยเป็นสิ่งจำเป็นในการเสริมสร้างแนวทางในการปฏิบัติของนักเรียนให้มีระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้กล่าวไว้ดังนี้

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2540 : 31-34) กล่าวถึงประเภทของวินัย โดยแบ่งเป็นดังนี้

1. วินัยในตนเอง หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้ว ก็จะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างมาก โรงเรียน ไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับ ระเบียบการควบคุมและการปกครองก็สะดวกสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ตนรับผิดชอบ วินัยในตนเองจะช่วยให้บุคคล มีลักษณะดังนี้

1.1 รู้จักบังคับตนเอง และมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเองปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองปรารถนา

1.2 ปฏิบัติตามระเบียบที่ตนมีหน้าที่อยู่โดยไม่มีใครบังคับทำงานสำเร็จเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนด

2. วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้ถือว่านักเรียน ได้ทำในสิ่งที่ตนสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนจะใช้ในการ แก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน

3. วินัยที่เกิดจากความรู้ความรับผิดชอบและเกียรติของตน โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียน มีความประพฤติดี โดยพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือในเกียรติของตนและรู้จักรับผิดชอบต่อการรักษา เกียรตินั้น

การแบ่งประเภทของวินัยดังกล่าว ทำให้รู้จักและเข้าใจความหมายของวินัยชัดเจนขึ้น เพื่อความสะดวกแก่การนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อนักเรียน การพยายามปลูกฝังและการ ส่งเสริมการมีวินัยในตนเองกับนักเรียน โดยให้รู้จักรับผิดชอบและเกียรติของตนย่อมจะมีผลให้ นักเรียนทำความดี เพราะรักที่จะทำความดี ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจภายนอก นักเรียนย่อมจะ เป็นผู้รู้คุณค่าของตนเอง อันเป็นคุณธรรมขั้นสูงของความเป็นคน

สรุปได้ว่า ความมีวินัย เป็นการยึดมั่นที่จะประพฤติตนตามแบบแผนระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามอย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น โดยไม่หวั่นไหว ต่อสิ่งยั่วยุภายนอกหรือความต้องการอื่นที่จะมาเบี่ยงเบนแบบแผนพฤติกรรมของตน การปฏิบัติตน ในขอบเขตของกฎระเบียบของสถานศึกษา ร่วมการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม และรู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

5. ด้านความสุขภาพ เป็นการมีมารยาทเรียบร้อย ใช้กิริยาอาการรวมถึงการแต่งกายที่เหมาะสม กับบุคคล เวลา และสถานที่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะมีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มเหงผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้มีการยาทดีงาม วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย ซึ่งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 25) ได้ให้ความหมายของความสุขภาพว่า หมายถึง เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ

รชดา สมทรัพย์ (2551 : 17) ได้ให้ความหมายของความสุขภาพ หมายถึง เรียบร้อยอ่อนหวาน มีกิจกรรมารยาทที่ดีงามรวมทั้งการแต่งกายที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่ที่มีสัมมาคารวะ ไม่ก้าวร้าว มีความมั่นใจในตนเอง

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพ และกาลเทศะ มีการแต่งกายที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง วางอำนาจ ข่มขู่ผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง ขณะเดียวกันยังมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาททางตน เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

กรมการศาสนา (ม.ป.ป. : 238 - 240) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความสุขภาพ ดังนี้

1. ทำให้ต่างฝ่ายต่างเกิดความชื่นบาน มีใจผูกพันรักใคร่
2. ทำให้ใคร่ประพฤตีสั่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน ออกรช่วยเหลือกิจกรรมของกันและกัน
3. ประสงค์จะทำการงานใด ย่อมดำเนินการไปโดยราบรื่น
4. ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
5. จะศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาจากผู้ใด ก็ย่อมดำเนินไปได้สะดวก
6. ทำให้เป็นคนน่ารัก มีผู้ยินดีต้อนรับเชื้อเชิญ

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงหลักการฝึกอบรมตนให้เป็นผู้ที่มีความสุขภาพ ดังนี้

1. การแสดงทางกาย ได้แก่
 - 1.1 รู้จักรักษาความเรียบร้อย
 - 1.2 ไม่แสดงกิริยาน่ารังเกียจและน่าอับอาย
 - 1.3 ต้องแสดงความมีสัมมาคารวะ
 - 1.4 แสดงกิริยาเป็นที่น่ารัก
 - 1.5 รู้จักแสดงกิริยาเป็นสง่า
 - 1.6 ไม่ทำกิริยาอาการแสดงความเห็นแก่ตัว
2. การแสดงทางวาจา ได้แก่
 - 2.1 รู้จักใช้ถ้อยคำสำเนียงนุ่มนวล อ่อนหวาน ชัดถ้อยชัดคำ
 - 2.2 รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนให้เหมาะสม และเหมาะสมต่อกาลเทศะ
 - 2.3 ไม่กล่าวร้ายติเตียนล่วงเกินผู้ใด
 - 2.4 รู้จักใช้คำพูดตามแก่โอกาสและฐานะของบุคคล
 - 2.5 รู้จักใช้ถ้อยคำยกย่อง สรรเสริญอย่างเหมาะสม

2.6 รู้จักใช้ถ้อยคำในการสนทนา ให้ผู้ฟังสบายใจ

3. การแสดงเนื้อเรื่องมาจากใจ ได้แก่

3.1 รู้จักข่มใจไม่บันดาลโทสะให้เสียกิริยาและไม่ห้อยยโส

3.2 รู้จักเกรงใจผู้อื่น

3.3 รู้จักรักความดีงาม

3.4 รู้จักเคารพตน

3.5 รู้จักเคารพผู้อื่นด้วยความรู้สึกอ่อนน้อม

3.6 รู้จักเคารพบุคคลตามสมควรแก่ความเจริญ

สรุปได้ว่า ความสุภาพ เป็นการมีมารยาทเรียบร้อย ใช้กิริยาวาจา รวมถึง การแต่งกาย ที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพ และกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจา และท่าทาง เป็นผู้ มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาท ที่ดีงาม รู้จักใช้คำพูดตามควรแก่โอกาสและฐานะของบุคคลผู้พูดด้วย รู้จักเกรงใจผู้อื่น รู้จักใช้ ถ้อยคำยกย่องสรรเสริญพอเหมาะพอควร และใช้ถ้อยคำในการสนทนาให้ผู้ฟัง สบายใจ

6. ด้านความสะอาด เป็นการรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง ตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งนักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วณิชชา เพชรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 8-13) ได้ให้ความหมายของความสะอาดไว้ว่า หมายถึง การรักษาความสะอาดทั้งที่บ้าน และโรงเรียน ดังต่อไปนี้ บ้านเป็นสถานที่ที่เราอาศัย พักผ่อนหลับ นอน ให้ความปลอดภัยและสร้างความสบายทั้งกาย และใจให้ทุกคนในครอบครัว ฉะนั้นจึงต้อง รู้จักทำความสะอาดในส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในบ้าน รวมทั้งวัสดุสิ่งของ เครื่องใช้ให้ดูสวยงาม และอยู่ในสภาพที่อยู่ตลอดเวลา

การทำความสะอาดจะทำได้ตามลักษณะและความเหมาะสมดังนี้

1. บริเวณบ้าน ควรเก็บกวาด ขยะมูลฝอย ลงถังขยะให้เป็นที่

2. ควรมีที่รองรับ ขยะมูลฝอย สิ่งของที่ไม่ได้ใช้แล้ว วางไว้ในบ้านหลาย ๆ แห่ง เช่น

ตามบริเวณบ้าน ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น เป็นต้น รักษาความสะอาดบริเวณห้องนอน ห้องแต่งตัว ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้อยู่ในสภาพที่น่าอยู่ เรียบร้อย และสะอาด โรงเรียนเป็นสถานที่ ฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบรู้หน้าที่

นักเรียนทุกคนต้องมีหน้าที่ช่วยพัฒนาโรงเรียนให้มีความสะอาดน่าอยู่ นักเรียนสามารถที่ จะทำได้หลากหลายวิธีคือ

1. ทิ้งขยะอาหารหรือสิ่งที่ไม่ต้องการลงในถังขยะให้ถูกต้อง
2. ต้องทำเวรตามที่ได้รับมอบหมายร่วมกันทำความสะอาดบริเวณ โรงเรียน อาคารเรียน โรงอาหาร อาคารประกอบการ และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ
3. รักษาทรัพย์สินของโรงเรียนให้ดีที่สุด
4. เมื่อพบเห็นสิ่งใดที่ชำรุดหรือเสียหายให้แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สามารถใช้งานได้
5. ช่วยตักเตือนผู้ที่กระทำผิดหรือบอกครู อาจารย์ให้ทราบเพื่อช่วยกันพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนทุกคน
6. การรักษาความสะอาดในชั้นเรียน โต๊ะเก้าอี้ พื้นห้องเรียน ระเบียง เพดาน ผนัง กระดาน และอื่น ๆ

ธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 126-133) ได้ให้ความหมายของความสะอาดไว้ว่า หมายถึง การแต่งกายดี นอกจากเป็นการรักษาความสะอาดร่างกายแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะที่ดีให้กับบุคคล และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น การแต่งกายเป็นการเพิ่มบุคลิกลักษณะที่ดี จะต้องรู้จักคิดปะในการแต่งกาย เพื่อเพิ่มบุคลิกลักษณะ เพราะบุคคลมองกันหรือวินิจฉัยกัน ด้วยอาศัยการแต่งกาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 36) ได้ให้ความหมายของความสะอาดไว้ว่า หมายถึง ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็นการคิดดีต่อผู้อื่น ไม่มุ่งร้าย ไม่อิจฉาริษยา

รชดา สมทรัพย์ (2551 : 18) ได้ให้ความหมายของความสะอาดไว้ว่า หมายถึง การรักษาความสะอาดทางด้านจิตใจ โดยมีการพัฒนาจิตใจของตนเองให้สะอาดโปร่งใสอยู่เสมอและการรักษาความสะอาดด้านร่างกาย กายภาพ สิ่งแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

สรุปได้ว่า ความสะอาด เป็นการรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น การคิดดีต่อผู้อื่น ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อาศัยสิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะฝึกฝนจิตใจมิให้มีความแจ่มใสอยู่เสมอ การกระทำหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีความสะอาดกาย ใจและสภาพแวดล้อม

7. ด้านความสามัคคี เป็นการมีความพฤติกรรมร่วมมือร่วมใจทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือเกื้อกูล เสียสละ ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาและไม่สร้างความแตกแยก การเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็น

ของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล
ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกัน
อย่างสันติและสมานฉันท์ ซึ่งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุริรัตน์ สรรคพงษ์ (2544 : 17) กล่าวว่า ความสามัคคีต้องแสดงออกเกี่ยวกับรู้จักทำงาน
ร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ มีความรักใคร่ปรองดองกัน ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท มีความ
เห็นอกเห็นใจกันและกัน และให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ รู้จักแบ่งงานแบ่งหน้าที่ให้สมาชิก
ทำตามความสามารถ

ทิสนา เขมมณี และคนอื่นๆ (2546 : 70) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ว่า หมายถึง
การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ส่วนประโยชน์
ส่วนรวม ก็หมายถึง สิ่งอันเป็นประโยชน์ที่ทุกคนจะได้รับเหมือนกัน ในการทำอะไรก็ตาม เราจำเป็นต้อง
ต้องคิดถึงผู้อื่นอีกหลาย ๆ คน ไม่ใช่คิดถึงแต่ตนเอง เราจำเป็นต้องคิดว่า สิ่งที่เราทำจะให้ประโยชน์
อะไรแก่เรา และจะให้ประโยชน์อะไรแก่ผู้อื่น ไม่ใช่คิดแต่จะทำแต่จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง
เท่านั้นหากสิ่งที่เราทำ เราได้ประโยชน์แต่ส่วนรวมเกิดความเดือดร้อน หรือเสียประโยชน์ เราก็ไม่ควร
ทำเพราะหากเราทำให้ส่วนรวมเสียหายมาก ๆ ตัวเราก็ย่อมพลอยเสียหายหรือเสียประโยชน์ด้วย
เนื่องจากเราเป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวม

รชดา สมทรัพย์ (2551 : 19) ให้ความหมายของความสามัคคีว่า หมายถึง ความพร้อมเพรียง
ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการเกิดงาน
อย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล
ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียว
กันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
รับผิดชอบต่อตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับ
ความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกัน
อย่างสันติและสมานฉันท์

สรุปได้ว่า ความสามัคคี เป็นการมีพฤติกรรมร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานอันเป็นประโยชน์
ต่อส่วนรวม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือเกื้อกูล เสียสละ ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน
การเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นเพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วง สามารถ
แก้ปัญหาเป็นผู้ที่มีเหตุผล รู้จักทำงานร่วมกันมีความรักใคร่ปรองดองกัน มีความเห็นอกเห็นใจ
กันและกัน มีความรักใคร่ผูกพันในหมู่คณะ รู้จักการปฏิบัติตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามวิถี
ประชาธิปไตย

8. ด้านความมีน้ำใจ เป็นการแสดงออกถึงการอาสาหรือความเต็มใจที่จะช่วยเหลือ แบ่งปัน หรือทำเพื่อผู้อื่น ส่วนรวม สังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้น ในชุมชน การให้และอาสาช่วยเหลือสังคมรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และในที่มีความเดือดร้อนมีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 15) ให้ความหมายของความมีน้ำใจ ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีที่บุคคลกระทำเพื่อผู้อื่น และสังคม เช่น การช่วยเหลือ การปลอบโยน หรือให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชม ในความดีงามของผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 47) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจไว้ว่า หมายถึง การจริงใจ ที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ในความสนใจในความต้องการ ความสนใจความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

รชดา สมทรัพย์ (2551 : 20) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจไว้ว่า หมายถึง ความจริงใจ ที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ให้ความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

สรุปได้ว่า ความมีน้ำใจ เป็นการแสดงออกถึงการอาสาหรือเต็มใจที่จะช่วยเหลือ แบ่งปัน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ให้ความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลกันและกัน การให้และอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกายและสติปัญญา รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น

สรุปได้ว่า คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี ด้านความมีน้ำใจ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียน เพราะเมื่อผู้เรียนมีลักษณะของพฤติกรรมของคุณธรรมทั้ง 8 ประการแล้วทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงถาวรสืบไป

แนวการจัดการประสบการณ์ในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง

การจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณธรรมให้นักเรียนได้ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน และการได้รับความร่วมมือทุกฝ่าย ล้วนแต่มีความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาคุณธรรม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ดำเนินการ จัดประสบการณ์ในการพัฒนาคุณธรรมดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (2553 : 21) ได้มีหนังสือสั่งการมายังโรงเรียนทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในจังหวัดระยอง กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีนโยบาย ปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุมทั้งด้าน พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในส่วนโรงเรียนกล่าวถึง นโยบาย คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ให้โรงเรียนในสังกัด ทั้งของรัฐ และเอกชนให้ยึดแนวปฏิบัติ เพื่อให้โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แล้วจัดประสบการณ์พัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนทุกระดับ โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงนำหลักการ และแนวทางลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดประสบการณ์ สำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำนโยบายของรัฐบาลมาจัดทำนโยบายระดับ กระทรวงและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติเพื่อเร่งรัดการปฏิรูป การศึกษาโดยยึด “คุณธรรมนำความรู้” จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวาง และทั่วถึง เสริมสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา และได้ดำเนินการ สู่การปฏิบัติ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการจัดทำโครงการ กิจกรรม ในเรื่องคุณธรรมนำความรู้ ตั้งแต่ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พร้อมกำหนดคุณธรรม 8 ประการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เป็นคุณธรรมสำคัญในวิถีชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (2554 : 14-15) ได้มีหนังสือสั่งการมายังโรงเรียนทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในจังหวัดระยอง อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เพื่อร่วม เข้าค่ายอบรมพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ การดำเนินงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ในหัวข้อ “เยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง” จึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

และทำงานอย่างเป็นทีมเพื่อสร้างจิตสำนึกการทำดีถวายในหลวง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชน และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป และจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินการเกี่ยวกับ กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนไปดำเนินการขับเคลื่อนงานปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายความสำเร็จ 4 ประการ 1) ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรมจิตสำนึกความเป็นไทย 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 3) โรงเรียนทุกโรงจัดกิจกรรมเสริมสร้าง คุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะ การดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนจัดกิจกรรม 5 ด้าน 29 ประการสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ ปีที่ 9 และเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนแม่ข่าย ไว้สำหรับ ดำเนินการประกวดกิจกรรมโครงการธุรกิจคุณธรรม CSR (Corporate Social Responsibility) โรงเรียนละ 1 ธุรกิจ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้ให้ ความสำคัญของการพัฒนาคนโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโดยกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ ซึ่งมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทย ใน 3 มิติ คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพ ที่แข็งแรงทั้งกายและใจและการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุขตลอดจน มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เป็นคนดีมีคุณธรรม มีวินัย รับผิดชอบ มีน้ำใจและมีจิตสาธารณะ โดยมี การจัดอบรมค่ายการสร้างเด็กดีสู่สังคม “ค่ายถ่ายทอดประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (2554 : 14-18) ได้มีหนังสือสั่งการมายัง โรงเรียนทั้งภาครัฐบาลและเอกชน อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบหมาย ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแล้วจัดประสบการณ์พัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนทุกระดับ โรงเรียน ทุกโรงเรียนจึงนำหลักการและแนวทางลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำนโยบาย ของรัฐบาลมาทำนโยบายระดับกระทรวงและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ สู่การปฏิบัติเพื่อเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึด “คุณธรรมนำความรู้” จะขยายโอกาสทางการศึกษา ของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง เสริมสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย เพื่อทำโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ การดำเนินงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ในหัวข้อ “เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง” จึงมีความ

จำเป็นจะต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และทำงานอย่างเป็นทีมเพื่อสร้างจิตสำนึกการทำดีถวายในหลวง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชน และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดประสบการณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1, 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการและ จัดประสบการณ์พัฒนาคุณธรรม ให้กับนักเรียนทุกระดับ โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงนำหลักการและแนวทางลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณธรรม ในหลากหลายกิจกรรม เพื่อพัฒนา ให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการจัดทำโครงการกิจกรรมในเรื่องคุณธรรมนำความรู้ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกำหนดคุณธรรม 8 ประการ ประกอบด้วย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาดความสามัคคี ความมีน้ำใจ เป็นคุณธรรมสำคัญในวิถีชีวิต เพื่อเป็นประสบการณ์ในการพัฒนาคุณธรรมให้นักเรียนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชน และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เบกเกอร์ (Baker.1977 : 1954-A) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ของนักเรียน เกรด 9 และเกรด 12 ในโรงเรียน 3 แบบ ในรัฐโคโลราโด ใช้แบบสอบถามนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนสอนศาสนา และโรงเรียนที่ไม่สอนศาสนา ผลปรากฏว่า คะแนนทางบ้าน ภาษาและจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน เด็กที่เรียนในโรงเรียนต่างกันและระดับต่างกัน ในด้านจริยธรรมก็ต่างกัน เด็กนักเรียนเกรด 9 ในแต่ละโรงเรียนคะแนนจริยธรรมไม่ต่างกัน แต่นักเรียน เกรด 12 ในแต่ละโรงเรียนมีจริยธรรมต่างกัน และถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบอันสำคัญของครูซึ่งเป็น บุคคลที่ถูกจ้างให้มาทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ผู้วิจัยได้เสนอแนะด้วยการเรียนการสอน คุณธรรมจริยธรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และมีการสนทนา ในเรื่องของคุณธรรมอยู่เสมอ โดยเลือกใช้เวลาในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เหมาะสม

ลองโกบาดี (Longobardi. 1982 : 59) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมให้แก่นักเรียน พบว่า ทั้งกลุ่มครูที่มีประสบการณ์และกลุ่มควบคุมมีระดับขั้นการพัฒนาทางคุณธรรมดีขึ้น แต่เมื่อนำ ทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงสรุปว่า 1) การให้การอบรมครูยังไม่เพียงพอ 2) ผู้วิจัยคิดว่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ครูแม้จะรู้และเข้าใจ ในสถานการณ์ต่างๆ นั้นก็ตาม แต่อาจมีการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของเขา 3) อาจจะเป็นไปได้ในกรณีที่ครูยังไม่เข้าใจสถานการณ์ที่ยากนั้นจริง จนกว่าเขาจะมีประสบการณ์ ด้วยตัวเอง

ซูลซ์ (Schulze. 1987 : 98) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบและวิธีการสอนที่มีต่อพฤติกรรมการความซื่อสัตย์ของนักเรียนของนักเรียนอนุบาล และนักเรียน เกรด 2 ของโรงเรียนในเมืองเบนดิมอร์ โดยมีนักเรียนกลุ่มละ 60 คน รวม 120 คน โดยใช้วิธีการศึกษา 4 วิธี คือ วิธีที่ 1 ให้เพื่อนเป็นตัวแบบ และให้ครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 2 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 3 ให้เพื่อนแสดงแบบและครูสอน โดยตรง และวิธีที่ 4 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูสอน โดยตรง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ครูสอน โดยตรงมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ครูอธิบายตามตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ใช้หุ่นเชิดมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ให้เพื่อนแสดงแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แกรนด์มอนท์ (Grandmont. 2002 : 63 – 278) ได้ศึกษาการฝึกฝนระเบียบวินัยโดยใช้ระบบประชาธิปไตย พบว่า การบีบบังคับแม้จะเป็นวิธีการในการฝึกวินัยในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ โดยครูจะต้องใช้ความเด็ดขาดเป็นหลักในการฝึกก็ตาม แต่การฝึกความรับผิดชอบครูจะต้องศึกษาวิจัยหารูปแบบ แนวทาง และมีการสร้างสถานการณ์จริงเพื่อฝึกนักเรียน โดยยึดหลักการให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ รู้ปกครองตนเองจนทำให้มีความเคารพตนเอง มีความรับผิดชอบในชั้นเรียนสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นผลมาจากครูและผู้บริหาร โรงเรียนมากกว่าสิ่งอื่นๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและการดูแลปกครอง ตลอดจนการจัดการบริหารในชั้นเรียนต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

กนกพรรณ บุญธรรม (2540 : 62) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรม ให้นักเรียนด้านความอดทน ความมีระเบียบวินัย และความสามัคคี ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านใฝ่รู้ปฏิบัติ โดยการติดตามการปฏิบัติตน การปฏิบัติตน ของนักเรียนมากที่สุด ส่วนด้านความซื่อสัตย์นั้น จากการสังเกตการสอน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการแสดงตนเป็นแบบอย่างมากที่สุด และในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนทุกด้านปฏิบัติ โดยการเสริมแรงน้อยที่สุด ปลูกฝังจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด จากการสังเกตการสอน ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์แต่จากการสัมภาษณ์ กลุ่มทักษะ ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังด้านความใฝ่รู้น้อยที่สุด กลุ่มประสบการณ์ที่ครูแสดงพฤติกรรมมีการปลูกฝังจริยธรรม ด้านความอดทน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสามัคคีให้นักเรียนมากที่สุด กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์มากที่สุด

ชื่นชีวิต พิชิตเวช (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการเสริมสร้าง การเสริมสร้าง จริยธรรมแก่นักเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการประพฤติปฏิบัติของครู ด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและด้านการจัดกิจกรรม นักเรียน ปัญหาด้านการสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ศศิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2544 : 26) ได้ศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของครูให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มบูรพา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประถมศึกษา กลุ่มบูรพา สังกัดกรุงเทพฯ มีปัญหาการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอิทธิพลสื่อมวลชน ครูชายและครูหญิงมีปัญหาในการปลูกฝังให้แก่เรียนต่างกัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน และด้านอิทธิพลของสื่อมวลชน ครูที่มีอายุต่างกัน และมีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการปลูกฝังให้แก่เรียนในด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

พรรณตฤณ เพชรวิวรรธน์ (2545 : 33) ได้ศึกษาการศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เรียน ประถมศึกษาในกรุงเทพฯ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังและส่งเสริม คุณธรรมแก่นักเรียนและมีการคัดเลือกครูที่จะสอนวิชาจริยศึกษาและครูประจำชั้นห้องที่เด็กมีปัญหา พฤติกรรม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และยึดนักเรียน เป็นศูนย์กลาง ครูส่วนใหญ่ มีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความเมตตากรุณา เอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี แต่ยังมีสวนหนึ่งที่ไม่ได้ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จากโรงเรียนมากที่สุด คือ ด้านความมี ระเบียบวินัย และด้านที่น้อยที่สุด คือ ความเป็นผู้มีวิถฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

วิชัย กฤษกลาง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนสูงจังหวัด นครราชสีมา พบว่า ปัญหาของปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาส ทางการศึกษาโดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษามีปัญหามากกว่าโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษา

ชมเชย ทองชุม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาสามัคคี อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การประเมินพฤติกรรมนักเรียนมีระดับค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการ มีค่าระดับคะแนนอยู่ในระดับดีมาก การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ มีระเบียบวินัย มีความประหยัด และเป็นผู้มีความกตัญญู ได้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

เสาวณี เรวัตโต (2547 : 42) ได้ศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของครู ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ด้านการเรียนการสอน ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น ด้านการประพฤติปฏิบัติของครู ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนักเรียนครูควรแนะนำในการคบเพื่อนให้แก่นักเรียนด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน คือ ผู้ปกครองควรลดเวลาอบรมนักเรียน ด้านอิทธิพลของสื่อมวลชนต้องเพิ่มมาตรการในการควบคุมสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น

กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคนอื่นๆ (2549 : 17) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร พบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อพิจารณาในภาพรวม ครูมีบทบาทระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้ว รายการพยายามพัฒนาการสอน เตรียมการสอนและ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจแนะนำกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2549 : 45) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการสร้างความดีมีคุณธรรม โดยพิจารณาจาก 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย คนดีมีคุณธรรม ครอบครัวดีมีคุณธรรม และชุมชนดีมีคุณธรรม พบว่า กระบวนการส่งเสริมความดีมีคุณธรรมในระดับบุคคล คือ การพัฒนาตนเองตามแนวไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ตัวเราเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อแม่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง สร้างครอบครัวให้อบอุ่นเข้มแข็ง เอื้อเพื่อต่อกัน การอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี พัฒนาเมื่อเติบโตใหญ่ปลูกฝังให้เด็กรู้จักเข้าวัดฟังธรรม ทำบุญเพื่อให้เด็กซึมซับความดีงามครูเป็นแบบอย่างและสอนคุณธรรมจริยธรรม ร่วมมือและส่งเสริมและพัฒนาคนดี เช่น การยกย่องเชิดชูเกียรติคนดีมีคุณธรรมนำมาเป็นต้นแบบของชุมชนสังคมให้กำลังใจคนทำดีทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โรงเรียนสอนวิชาศีลธรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง ร่วมกิจกรรมกับวัดเพิ่มชั่วโมงสอนจริยธรรม ฝึกให้เด็กนั่งสมาธิ จัดหาสมุดบันทึกความดีให้เด็กบันทึก แข่งขันตอบปัญหาธรรมะมีกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนใช้วัดเป็นศูนย์การพัฒนาคุณธรรมความดีใช้กิจกรรมที่ดีมารองรับโดยมีฐานจากวัฒนธรรมท้องถิ่น ในระดับครอบครัว พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้

ครอบครัวอบอุ่น เข้าใจกัน เข้าใจถึงความแตกต่าง รู้จักปรับตัวเข้าหากัน มีความอดทนในการเลี้ยงลูก ให้เป็นคนดี ส่งเสริมลูกทั้งด้านการศึกษา และการเป็นคนดีมีกิจกรรมที่สมาชิกทั้งครอบครัว ทำร่วมกัน เข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น สังคมมีการประกาศยกย่องครอบครัวที่ปฏิบัติได้เหมาะสม แม่ดีเด่น พ่อดีเด่น ลูกกตัญญู ระดับในชุมชนคนในชุมชนทุกระดับต้องเป็นแบบอย่างที่สร้างความร่วมมือในการสร้างคนดี สังคมดีจากบ้าน วัด โรงเรียน ยกย่องคนดีให้เป็นแบบอย่างของชุมชน สร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน สร้างครอบครัวที่ดี สร้างอาชีพที่มั่นคง ในชุมชนและทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมการสร้างคนดี ชุมชนดี สร้างอาชีพที่มั่นคงในชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมการสร้างคนดี ชุมชนดี สังคมดีให้มากขึ้น

พระครูนิวิฐวิริยคุณ (2549 : 15) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้น ต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่า ที่ดำเนินการ ในปัจจุบันซึ่งความคิดเห็นของผู้เรียน คือ ครูผู้สอนใส่ใจต่อการแก้ปัญหาความประพฤติ ของนักเรียนให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ควรจัดสภาพแวดล้อม ให้สวยงามและ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

สุเทพ พันธุ์โสลี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน ในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และครูที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดต่างกันและครูที่มีประสบการณ์ต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

วรรณกนก ทองแดง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้สอนในการส่งเสริม จริยธรรมของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอกระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมสั่งสอน ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการติดตามผล พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ ความสำคัญต่อการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการอบรมสั่งสอนเป็นด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือการเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนด้านการติดตามผลก็มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกันด้วยคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีการปฏิบัติส่งเสริมสร้าง เสริมสร้างจริยธรรมของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าเพศชาย โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ ในการสอน 11- 20 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี และ 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551 : 22-23) ได้ศึกษาเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กิจกรรม ทุกกิจกรรมของโรงเรียนมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา จะเปิดโอกาสให้นักเรียน มีบทบาทในการจัดกีฬา ในกิจกรรมนี้นักเรียนมีโอกาส ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเกือบทุกด้าน เวทีหรือพื้นที่ที่นำมาใช้ในการปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรมอย่างสำคัญ คือ ช่วงเวลา กิจกรรมหน้าเสาธง โรงเรียนมีกิจกรรมใหม่ๆ ในการสร้างเสริมนักเรียนมากขึ้น เช่น โครงการยวทูต ความดี โครงการเด็กดีศรี (ชื่อโรงเรียน) โครงการของหายไม่สูญหาย โครงการพบพระชำระใจ เป็นต้น แต่หลายโครงการเป็น โครงการในลักษณะแยกส่วน คือ เน้นการฝึกอบรมเป็นด้านๆ และให้ความสำคัญกับพิธีการ หรืองานเชิงเอกสารมากกว่าเนื้อแท้ของคุณธรรมจริยธรรม การเรียนการสอนในห้องเรียนยังเป็นแบบรูปแบบเดิม คือ เน้นการบรรยายเป็นหลัก การอบรมคุณธรรมอยู่ในลักษณะว่ากล่าวสั่งสอน แทรกเข้าไปในเวลาที่สอน หรือเวลาที่เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยครูไม่มีแผนการสอนที่ชัดเจน แต่ครูส่วนใหญ่เอาใจใส่กับพฤติกรรมนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่นำเอากระบวนการเรียนรู้ที่ใช้การพัฒนาตามวัย และหรือพัฒนาสมองเป็นฐานมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรม โดยส่วนใหญ่ปรากฏในการทำโครงการพิเศษนอกห้องเรียน ได้แก่ กิจกรรมกีฬา โดยนักเรียนที่มีโอกาสในการพัฒนาความคิดมากกว่าผู้อื่น คือ นักเรียนที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมต่างๆ ประธานนักเรียน หัวหน้าห้อง ผู้นำชมรมและอุปสรรคสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม คือ ผู้ปกครองและชุมชนไม่ได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมของสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาเฉพาะ ในกิจกรรมวันสำคัญตามที่โรงเรียนเชิญ

ยุพิน ปาดาล (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการปฏิบัติตามบทบาทของครูผู้ชายและครูผู้หญิงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความประหยัด และด้านความซื่อสัตย์

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรม เริ่มจากสถาบันครอบครัว ได้แก่ สถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยครูผู้สอนมีส่วนต่อการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ในส่วนของคุณธรรมพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ซึ่งจะต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ในการถ่ายทอด ฝึกอบรม สนับสนุน และส่งเสริม ด้วยการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาคุณธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาระยะของ เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,981 คน (สพป.ระยอง เขต 1. 2554 : 3-8 ; สพป.ระยอง เขต 2. 2554 : 4-9 ; สพม. เขต 18. 2554 : 5-8)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 – 610) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 338 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา จำนวน 161 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 55 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 122 คน ดังแสดง ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

ประเภทของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครูผู้สอน	ครูผู้สอน
ประถมศึกษา	1,423	161
ขยายโอกาสทางการศึกษา	482	55
มัธยมศึกษา	1,076	122
รวม	2,981	338

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (Best and Khan, 1993 : 247) ดังนี้

5	หมายถึง	มีการพัฒนามากที่สุด
4	หมายถึง	มีการพัฒนามาก
3	หมายถึง	มีการพัฒนาปานกลาง
2	หมายถึง	มีการพัฒนาน้อย
1	หมายถึง	มีการพัฒนาน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อดำเนินการ

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน 48 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 64-65) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 - 1.00

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เท่ากับ .34 - .83

6. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและประเภทของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในด้านการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
5. วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Sheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

1. การทดสอบค่าที (t-test)
2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Sheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Square
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และประเภทของ
สถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน ในสถานศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 338)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	17.16
หญิง	280	82.84
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ประสบการณ์น้อย (19 ปี)	125	36.98
ประสบการณ์มาก (ตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป)	213	63.02
3. ประเภทของสถานศึกษา		
ประถมศึกษา	161	47.63
ขยายโอกาสทางการศึกษา	55	16.27
มัธยมศึกษา	122	36.10

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.16 เป็นหญิง จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 82.84 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 36.98 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 63.02 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาประถมศึกษา 161 คน คิดเป็นร้อยละ 47.63 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27 และปฏิบัติงานในสถานศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
 ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ดังตาราง 3 - 11

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
 จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความซื่อสัตย์	4.24	0.53	มาก
2. ด้านความประหยัด	3.76	0.65	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.43	0.55	มาก
4. ด้านความมีวินัย	4.35	0.61	มาก
5. ด้านความสุภาพ	4.19	0.53	มาก
6. ด้านความสะอาด	4.08	0.51	มาก
7. ด้านความสามัคคี	4.15	0.49	มาก
8. ด้านความมีน้ำใจ	4.28	0.52	มาก
รวม	4.18	0.44	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน
 ของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ
 ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านความมีวินัย ($\bar{X} = 4.35$) และด้านความมีน้ำใจ ($\bar{X} = 4.28$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความขยัน โดยรวมและเป็นรายข้อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน	4.38	0.66	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	4.17	0.62	มาก
3. สนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สิ่งใหม่ ๆ คิดชอบ ทำชอบ แก้ปัญหาได้	4.11	0.64	มาก
4. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความขยันตั้งใจเรียน	4.43	0.70	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเพียรพยายาม ที่จะทำงาน ให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	4.11	0.72	มาก
6. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงาน ขวนขวาย ประกอบอาชีพสุจริต โดยไม่เลื่องงาน	4.25	0.79	มาก
รวม	4.24	0.53	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความขยัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความขยันตั้งใจเรียน ($\bar{X} = 4.43$) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน ($\bar{X} = 4.38$) และปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงาน ขวนขวาย ประกอบอาชีพสุจริต โดยไม่เลื่องงาน ($\bar{X} = 4.25$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความประหยัด โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์ในโรงเรียน	3.93	0.92	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำวัน ของตนเอง เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างรอบคอบ	3.61	1.00	มาก
3. รมรงค์ให้นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	3.96	0.85	มาก
4. ฝึกให้นักเรียนรู้จักนำของใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ให้เกิดประโยชน์	3.71	0.68	มาก
5. จัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ซื้อของใช้ ในราคาที่เหมาะสม	3.42	1.03	ปาน กลาง
6. อบรมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	3.91	0.79	มาก
รวม	3.76	0.65	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง ด้านความประหยัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ รมรงค์ให้นักเรียนรู้จัก
ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.96$) จัดกิจกรรม
ส่งเสริมการออมทรัพย์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.93$) และอบรมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์
มากที่สุด ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตน อย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ	4.53	0.64	มาก
2. อบรมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น	4.39	0.66	มาก
3. แนะนำให้นักเรียนรู้จักรักษาคำพูดของตนเอง	4.33	0.69	มาก
4. จัดกิจกรรมยกย่องคนดีที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.39	0.66	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเอง	4.44	0.64	มาก
6. ปลุกฝังนิสัยเกี่ยวกับการไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และเอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น	4.50	0.68	มาก
รวม	4.43	0.55	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้อ
อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติ
ปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ ($\bar{X} = 4.53$) ปลุกฝังนิสัยเกี่ยวกับการไม่คดโกง
ไม่หลอกลวง และเอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น ($\bar{X} = 4.50$) และส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อตรง
ต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.44$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความมีวินัย โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฝึคนักเรียนเดินให้เป็นแถวด้วยตนเอง	3.92	0.90	มาก
2. ปลุกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน	4.68	2.75	มาก
3. สอดแทรกเรื่องการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ในขณะที่สอน	4.21	0.62	มาก
4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการเข้าห้องเรียน และตรงต่อเวลา	4.45	0.60	มาก
5. ยกย่อง ชมเชยบุคคลดีเด่นที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	4.36	0.68	มาก
6. ฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง	4.48	0.60	มาก
รวม	4.35	0.61	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความมีวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ปลุกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.68$) ฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 4.48$) และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการเข้าห้องเรียนและตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความสุภาพ โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ	4.34	0.61	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	4.46	0.61	มาก
3. ฝึกให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.08	0.91	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่งดงามวางตน เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	4.12	0.71	มาก
5. ปลูกฝังให้นักเรียนเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูและบิดามารดา	4.56	0.65	มาก
6. จัดกิจกรรมอบรมและประกวดมารยาทไทย	3.54	0.77	มาก
รวม	4.19	0.53	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง ด้านความสุภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้อ
อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ปลูกฝังให้นักเรียนเคารพ เชื่อฟัง
คำสั่งสอนของครูและบิดามารดา ($\bar{X} = 4.56$) ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่
($\bar{X} = 4.46$) และส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.34$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความสะอาด โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรักษาร่างกายได้อย่างถูกต้อง	3.95	0.79	มาก
2. จัดเวร ทำความสะอาดห้องเรียน และประกวดห้องเรียน	4.20	0.60	มาก
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.19	0.72	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น	4.04	0.77	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาสถานที่ของส่วนรวมโดยไม่ขีด เขียนทำลายทรัพย์สินสมบัติของราชการ	4.17	0.73	มาก
6. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัวปราศจาก ความมัวหมองทั้งกายใจ	3.93	0.61	มาก
รวม	4.08	0.51	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า การพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ด้านความสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ จัดเวร ทำความสะอาดห้องเรียน และประกวดห้องเรียน ($\bar{X} = 4.20$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19$) และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาสถานที่ของส่วนรวมโดยไม่ขีดเขียนทำลายทรัพย์สินสมบัติของราชการ ($\bar{X} = 4.17$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความสามัคคี โดยรวมและเป็นรายชื่อ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	4.15	0.52	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเปิดใจกว้าง ยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น	4.09	0.65	มาก
3. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแก้ปัญหา	4.08	0.62	มาก
4. จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ	4.30	0.65	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี ตามวิถีประชาธิปไตย	4.09	0.66	มาก
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองกัน ในการทำงานร่วมกัน	4.20	0.66	มาก
รวม	4.15	0.49	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง ด้านความสามัคคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้อ
อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
ต่อสาธารณะ ($\bar{X} = 4.30$) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองกันในการทำงานร่วมกัน
($\bar{X} = 4.20$) และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.15$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง ด้านความมีน้ำใจ โดยรวมและเป็นรายข้อ

การพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	n = 338		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบรมให้นักเรียนรู้จักชื่นชมในความคิดของผู้อื่น	4.31	0.61	มาก
2. เน้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันให้ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.33	0.62	มาก
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเสียดสละความสุขของตน เพื่อประโยชน์ ส่วนรวม เห็นอกเห็นใจ และเห็นคุณค่า ในเพื่อนมนุษย์	4.23	0.67	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือ สังคมด้วยแรงกาย และสติปัญญา	4.30	0.68	มาก
5. อบรมให้นักเรียนช่วยเหลือทั้งในบ้านและในโรงเรียน	4.32	0.66	มาก
6. ให้รางวัลกับนักเรียนที่เสียดสละเพื่อส่วนรวม	4.19	0.63	มาก
รวม	4.28	0.52	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า การพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง ด้านความมีน้ำใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ
อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ เน้นให้นักเรียนตระหนักถึง
ความสำคัญของการแบ่งปันให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.33$) อบรมให้นักเรียน
ช่วยเหลือทั้งในบ้านและในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.32$) และอบรมให้นักเรียนรู้จักชื่นชมในความคิด
ของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.31$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของ
สถานศึกษา ดังตาราง 12-15

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	เพศ				t	p
	ชาย (n = 58)		หญิง (n = 280)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความขยัน	3.87	0.67	4.31	0.46	6.07	.00*
2. ด้านความประหยัด	3.31	0.82	3.85	0.57	4.74	.00*
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.27	0.61	4.46	0.53	2.40	.02*
4. ด้านความมีวินัย	4.07	0.61	4.40	0.60	3.95	.00*
5. ด้านความสุภาพ	3.78	0.62	4.27	0.47	5.77	.00*
6. ด้านความสะอาด	3.84	0.53	4.13	0.50	3.94	.00*
7. ด้านความสามัคคี	4.04	0.41	4.17	0.50	1.96	.05*
8. ด้านความมีน้ำใจ	4.17	0.40	4.30	0.53	2.13	.04*
รวม	3.92	0.50	4.24	0.41	4.60	.00*

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด
ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				t	p
	ประสบการณ์ น้อย (n = 125)		ประสบการณ์ มาก (n = 213)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความขยัน	4.03	0.44	4.36	0.54	5.65	.00*
2. ด้านความประหยัด	3.68	0.69	3.80	0.62	1.74	.09
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.27	0.47	4.52	0.57	4.22	.00*
4. ด้านความมีวินัย	4.31	0.83	4.37	0.44	1.01	.32
5. ด้านความสุภาพ	4.05	0.60	4.26	0.47	3.34	.00*
6. ด้านความสะอาด	3.94	0.52	4.16	0.49	3.85	.00*
7. ด้านความสามัคคี	4.03	0.51	4.22	0.46	3.45	.00*
8. ด้านความมีน้ำใจ	4.10	0.48	4.38	0.51	5.14	.00*
รวม	4.06	.044	4.26	0.43	4.27	.00*

*p ≤ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความขยัน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความประหยัดและด้านความมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความซื่อสัตย์					
ระหว่างกลุ่ม	6.608	2	3.304	12.523	.000*
ภายในกลุ่ม	88.387	335	0.264	-	-
รวม	94.995	337	-	-	-
2. ด้านความประหยัด					
ระหว่างกลุ่ม	14.930	2	7.465	19.728	.000*
ภายในกลุ่ม	126.763	335	0.378	-	-
รวม	141.693	337	-	-	-
3. ด้านความซื่อสัตย์					
ระหว่างกลุ่ม	9.039	2	4.520	16.565	.000*
ภายในกลุ่ม	91.401	335	0.273	-	-
รวม	100.440	337	-	-	-
4. ด้านความมีวินัย					
ระหว่างกลุ่ม	7.772	2	3.886	10.983	.000*
ภายในกลุ่ม	118.533	335	0.354	-	-
รวม	126.305	337	-	-	-
5. ด้านความสุภาพ					
ระหว่างกลุ่ม	5.079	2	2.540	9.495	.000*
ภายในกลุ่ม	89.601	335	0.267	-	-
รวม	94.681	337	-	-	-
6. ด้านความสะอาด					
ระหว่างกลุ่ม	5.225	2	2.613	10.474	.000*
ภายในกลุ่ม	83.565	335	0.249	-	-
รวม	88.790	337	-	-	-

ตาราง 14 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง					
	SS	df	MS	F	p
7. ด้านความสามัคคี					
ระหว่างกลุ่ม	0.760	2	0.380	1.602	.203
ภายในกลุ่ม	79.489	335	0.237	-	-
รวม	80.249	337	-	-	-
8. ด้านความมีน้ำใจ					
ระหว่างกลุ่ม	5.534	2	2.767	10.982	.000*
ภายในกลุ่ม	84.410	335	0.252	-	-
รวม	89.944	337	-	-	-
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	4.519	2	2.260	12.362	.000*
ภายในกลุ่ม	61.236	335	0.183	-	-
รวม	66.755	337	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความขยัน

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.38	4.23	4.06
ประถมศึกษา	4.38	-	0.15	0.32*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.23	-	-	0.17
มัธยมศึกษา	4.06	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความขยัน พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษา มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษา และครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความประหยัด

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		3.96	3.76	3.50
ประถมศึกษา	3.96	-	0.20	0.46*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	3.76	-	-	0.26*
มัธยมศึกษา	3.50	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความประหยัด พบว่าครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษา และครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษา มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษา มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.56	4.51	4.21
ประถมศึกษา	4.56	-	0.05	0.35*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.51	-	-	0.30*
มัธยมศึกษา	4.21	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษากับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีวินัย

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.43	4.52	4.15
ประถมศึกษา	4.43	-	-0.09	0.28*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.52	-	-	0.37*
มัธยมศึกษา	4.15	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีวินัย พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสุภาพ

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.27	4.29	4.02
ประถมศึกษา	4.27	-	-0.02	0.25*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.29	-	-	0.27*
มัธยมศึกษา	4.02	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสุภาพ พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสะอาด

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	ขยายโอกาส ทางการศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.19	4.09	3.92
ประถมศึกษา	4.19	-	0.10	0.27*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.09	-	-	0.17
มัธยมศึกษา	3.92	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความสะอาด พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษา มีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับครูผู้สอนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีน้ำใจ

ประเภทของสถานศึกษา	\bar{X}	ขยายโอกาสทางการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา
		4.39	4.04	4.23
ประถมศึกษา	4.39	-	0.35*	0.16*
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.04	-	-	-0.19
มัธยมศึกษา	4.23	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความมีน้ำใจ พบว่า ครูผู้สอนประถมศึกษา กับครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูผู้สอนประถมศึกษากับครูผู้สอนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนประถมศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูผู้สอนประถมศึกษามีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสูงกว่าครูผู้สอนมัธยมศึกษา ส่วนครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษากับครูผู้สอนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาของ เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,981 คน (สพป.ระยอง เขต 1. 2554 : 3-8 ; สพป.ระยอง เขต 2. 2554 : 4-9 ; สพม. เขต 18. 2554 : 5-8)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2554 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 – 610) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 338 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา จำนวน 161 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 55 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 122 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 338 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และประเภทของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.16 เป็นหญิง จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 82.84 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน น้อย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 36.98 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 63.02 ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาประถมศึกษา 161 คน คิดเป็นร้อยละ 47.63 ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27 และปฏิบัติงานในสถานศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10

2. การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความมีน้ำใจ ด้านความขยัน ด้านความสุภาพ ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด และด้านความประหยัด

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความขยัน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความประหยัดและด้านความมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมี

วินัย ด้านความมีน้ำใจ ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน กอปรกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ด้านความขยัน 2) ด้านความประหยัด 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านความมีวินัย 5) ด้านความสุภาพ 6) ด้านความสะอาด 7) ด้านความสามัคคี 8) ด้านความมีน้ำใจ จึงสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มสาระต่าง ๆ และต้องการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 5) มาตรา 6 ที่กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่มุ่งพัฒนาคนดีคู่สังคมและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดเป็นหลักในการส่งเสริมให้เข้าไปประพฤติปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ให้เป็นสุข โดยส่งเสริมให้ปลูกฝัง คุณธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานให้กับเด็กตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยผู้ใหญ่ โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการปลูกฝังพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อปลูกฝังให้มีความประพฤติที่ดีจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่มีพื้นฐานคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และถาวร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 23) ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงต้องร่วมมือกันที่จะมีส่วนร่วม ในการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานให้กับเด็กทุกวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคนอื่นๆ (2549 : 17) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร พบว่าบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ครูมีบทบาทอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนเพราะสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และบรรลุจุดมุ่งหมาย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบรรลุตามปรัชญาแนวคิดของการจัดการศึกษา ของโรงเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนากระบวนการคิดเป็น โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพราะไม่ว่าอะไรก็ตาม คนที่พอใจล้วนแต่เป็นมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งมีเงื่อนไขทั้งรูปธรรมนามธรรม ซึ่งในรูปธรรมคือ บุคลิก ลักษณะ การแต่งตัว การยิ้มแย้มแจ่มใส นามธรรมคือ ความรู้สึก เช่น มาใช้บริการแล้วได้รับความอบอุ่น มีความสุข เป็นมิตร นอกจากนี้ยังต้องสะดวก

รวดเร็วกว่าเด็ก มีอัจฉยาศัยดี มีสาระโดยผู้ปฏิบัติต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ เพียเจท์ (Piaget, 1969 : 120-152) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณกนก ทองแดง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้สอนในการสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง พบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายด้านเพศหญิง และเพศชายมีการสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ป่าตาล (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการปฏิบัติตามบทบาทของครูผู้ชายและครูผู้หญิงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกันต่างก็ยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งครูให้สูงขึ้น การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ล้วนทำให้ครูต่างตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีประสิทธิภาพ โดยการเข้าศึกษาอบรม เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ทั้งในระดับโรงเรียน จังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา สร้างเครือข่าย การเรียนรู้ ทำให้ตื่นตัว และกระตือรือร้นที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ส่งผลให้มีครูเกิดความตระหนักในการพัฒนาคุณธรรมมากขึ้น (Bandura, 1977 : 123) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2544 : 26) ได้ศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มบูรพา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประถมศึกษา กลุ่มบูรพา สังกัด กรุงเทพมหานคร มีปัญหาการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอิทธิพลสื่อมวลชน ครูชายและครูหญิงมีปัญหาในการปลูกฝังให้แก่ นักเรียนต่างกันในด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน และด้านอิทธิพลของสื่อมวลชน ครูมีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในการปลูกฝังให้แก่ นักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมเป็นหลัก หรือเกณฑ์แห่งพฤติกรรมที่ดิงาม ที่สังคมยอมรับและยึดถือปฏิบัติกันเป็นส่วนใหญ่เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน หากสังคมใดขาดคุณธรรม สังคมนั้นจะประสบปัญหาไม่มากก็น้อยอย่างแน่นอน การพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกระทำควบคู่กัน กับการบริหารการจัดการและ โรงเรียนก็มิ หน้าที่หลักในการพัฒนานักเรียนเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้คู่คุณธรรมและสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนิน ชีวิตได้อย่างมีความสุขเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ถือเป็นภาระหน้าที่ของ โรงเรียน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาให้แก่เยาวชนไทยรวมทั้งการมีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพพลานามัย ที่แข็งแรง คนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คุณธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญ และความเสื่อมของสังคม สังคมที่เจริญจะมีคนทรงคุณธรรมอยู่มาก มีคุณธรรมสูง ความประพฤติ ของคนดี มีการปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดี ทุกคนในสังคมมีความสุข สังคมนั้นจะผาสุกและสงบสุขจะประกอบภารกิจใดมีแต่ความสำเร็จ และก้าวหน้าเสมอ (ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. 2544 : 92) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย กฤษกลาง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ โนนสูงจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหา ของปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษา ในรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษามีปัญหามากกว่าโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัด ระยองซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในด้านความประหยัด ให้มากขึ้น เช่น ฝึกให้นักเรียนมีนิสัยในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักประหยัด โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง พอมี พออยู่ พอกิน

2. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในด้านความสะอาด โดยให้ผู้เรียนรักษาสถานที่ส่วนรวม ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของราชการ

3. ควรมีการดำเนินการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้วงจรของเดมมิ่ง (PDCA)

4. ควรจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพย์สิน ของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาด้านนี้ ยังมีน้อย

5. ควรส่งเสริมการออมทรัพย์ในห้องเรียน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคนอื่นๆ. (2549). **บทบาทของครูในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.grad.nu.ac.> : 20 พฤษภาคม 2551.
- กนกพรธม บุญธรรม. (2540). **พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมล ภูประเสริฐ. (ม.ป.ป.). **คู่มือการประเมินค่านิยมและจริยธรรมพื้นฐาน.** ม.ป.ป. กรมการศาสนา. (ม.ป.ป.). **คู่มือการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2542). **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านความขยันอดทน ประหยัดอดออม.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2545). **การเรียนรู้แบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2550). **8 คุณธรรมพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กองแก้ว เจริญอักษร. (2545). **การพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวพุทธ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2549). **การพัฒนากระบวนการสร้างควมดีมีคุณธรรม.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชมเชย ทองชุม. (2547). **การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสามัคคี อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2544). **การจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้พัฒนาพฤติกรรมอุปนิสัย บุคลิกภาพ และคุณธรรมในจิตใจ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ชั้นชีวิต พิชิตเวช. (2543). ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ช่อตรง. (2548). หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเด่น นุเรมรัมย์. (2548). ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรม. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ทิตนา แคมมณี. (2543). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- _____. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เมธิพิสส์.
- ทิตนา แคมมณี และคนอื่นๆ. (2546). กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสินพิริเพรส ซิสเต็ม.
- ธรรมรส โชติกาญจกร. (2540). ประมวลสาระชุดวิชาวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตย์ จารุสร. (2547). สารธรรม. กรุงเทพฯ : เจริญบุญการพิมพ์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2551). จริยธรรมธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญศักดิ์ แสงระวี. (2541). ศิลปะการใช้คนในสามก๊ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- ประเวศ ะสี. (2550). ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทำปกเจริญผล.
- ผกา สัตยธรรม. (2544). คุณธรรมของครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- พรรณนถน เพชรวิวรรณ. (2545). การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูนิฐวิริยคุณ. (2549). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จ.ลำพูน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- พระธรรมปิฎก . (2543). การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก.

- พระปัญญาธิกษัตริย์. (2546). มงคลชีวิตฉบับทางก้าวหน้า. กรุงเทพฯ : อุดมศึกษา.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ปยุตฺโต). (2547). **ธรรมนุญชีวิต**. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย.
- _____. (2551). **ธรรมนุญชีวิตฉบับสำหรับชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์. (2538). **คุณธรรมสำหรับนักบริหาร : หน้าที่คุณลักษณะพิเศษ และวิธีการบริหารงานด้วยธรรม**. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- พิภพ วังเงิน. (2545). **จริยธรรมวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- พุทธทาสภิกขุ. (2529). **ครูในอุดมคติ**. กรุงเทพฯ : นิพพาน
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพฯ : โอ เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ยุพิน ปาตาด. (2553). **การปฏิบัติตามบทบาทครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รชาดา สมทรัพย์. (2551). **คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (ออนไลน์)**. แหล่งที่มา : <http://61.7221.112/personalblog/?p=214> : 19 พฤษภาคม 2551.
- รุจิร ภู่อาระ และคนอื่นๆ. (ม.ป.ป.). **แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 6**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ละเอียด ศิลาน้อย. (ม.ป.ป.). **สร้างตัวสร้างฐานะตามหลักพุทธศาสตร์ประยุกต์**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- วณิช เพชรสุวรรณ. (ม.ป.ป.). **คู่มือการเรียนการสอน กลุ่มวิชาการงานอาชีพในบ้าน**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วรรณกนก ทองแดง. (2551). **บทบาทของครูผู้สอนในการสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอกระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วสิน อินทสระ. (2544). **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2550). **คุณธรรม 8 ประการ**. กรุงเทพฯ : สยามรัฐ.
- วิชัย กฤษกลาง. (2546). **การศึกษาปัญหาของปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนสูงจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- วินัย ฉิมวงษ์. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมและจริยธรรม
โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ ปีการศึกษา 2547. ระยอง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระยอง เขต 1.
- วินัย พัฒนรัฐ. (ม.ป.ป.). คู่มือและแนวการสอน วิชากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- วิภาดา อังสุมาลิน และปกรณ์ สิงห์สุริยา. (2549). ผู้พิการจากมุมมองทางปรัชญา. กรุงเทพฯ :
ม.ป.พ.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (ม.ป.ป.). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ศศิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2544). การศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของครูให้
นักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มบูรพาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2541). แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน. ป.6).
กรุงเทพฯ : ฝ่ายนวัตกรรมทางการศึกษา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย และคนอื่น ๆ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย. (2549). พ่อสอนอ่าน : ประมวล
พระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การเขียน และการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สมาคมฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2553). ทำเนียบหน่วยงานทางการศึกษา
สถานศึกษา ศาสนสถาน. ระยอง : สำนักงานฯ.
- _____. (2554). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. ระยอง : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2554). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
ระยอง : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2554). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
ระยอง : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2559) :
ฉบับสรุป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) : เชียงใหม่ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **จิตพิสัย : มิติที่สำคัญของการพัฒนาคน.**
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). **แผนการดำเนินงาน โครงการคุณธรรมนำความรู้.**
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **รายงานสรุปผลการดำเนินงาน โครงการคุณธรรม
นำความรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุชาติ น้าประสานไทย. (2542). **การประเมินโครงการ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ พันธุ์โสลี. (2550). **บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา
โรงเรียนในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- สุริรัตน์ สรรคพงษ์. (2544). **หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสร้างมนุษยสัมพันธ์.** กรุงเทพฯ :
ไอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- เสาวณี เรวัตโต. (2547). **การศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูให้แก่นักเรียนระดับ
ประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรีสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.**
- โสภณ สุภาพงษ์. (2542). **แรงดลใจแห่งชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : กองทุนมูลนิธิธรรม.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). **คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปก
เจริญผล.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2550). **คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
คุณค่าของความเป็นมนุษย์.** กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการ
เรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อินดา ศิริวรรณ. (2548). **พื้นฐานการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ไพศาล.
- Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory.** New Jersey : Prentice Hall.
- Baker, James Henry. (1977). "A Comparison of Moral Development of Ninth and Twelfth
Graders in Three School of Different Types," **Dissertation Abstracts International.**
37(4) : 1954-149.
- Best, J.W. and Khan, J.V. (1993). **Research in Education.** 7 th ed . Boston : Allyn and Bacon.

- Grandmond, Richard. (2002). "The Implementation Utilization of Democratic Discipline as an Approach to Classroom Management : A Case Study," **Dissertation Abstracts International**. 63(1) : 278-A.
- Kohlberg, L. (1976). "Development of Moral Character and Moral Ideology Review of Child," **Development Research**. New York : Russell Sage Foundation.
- Kohlberg, L. and Mayer. 1980. **Development as the Aim of Education**. Chicago : Dryden Press.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Journal of Education and Psychological Measurement**. 30(3) : 607-610.
- Longobardi, R.P. (1982). "The Effect of teacher Training sessions on the Moral Development of their Students," **Dissertation Abstracts International**. 42(9) : 3959-A.
- Piaget. (1969). **The Mechanisms of Perception**. New York : Basic Book.
- Schulze, C. B. (July 1987). "The Effect of Different Method of Modeling and Instruction on Honesty Behavior in Kindergarten and Second Grade Children," **Dissertation Abstract International**. 48 (1): 43 – A.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.นริศ สวัสดิ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ดร.ชนิก คุณเมธิกุล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. นางสาวสุสนา เงินเจริญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2
4. นายอำนาจ สำเร็จ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านชำสมอ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2
5. นายปรีชา แสงเจริญ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านชำสมอ จังหวัดระยอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ / ว ๐๒๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษากการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดกระบี่" โดยมี คร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า นางสาวสุสนา เงินเจริญ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุสนา เงินเจริญ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุมิตา อิ่มเอิบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ / ว ๐๒๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คร.นริศ สวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง” โดยมี คร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สายดา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายปรีชา แสงเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนิภาวัลย์ คิตป์ชัยกิจ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง" โดยมี คร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อัมเอบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ / ว ๐๒๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คร.ชนิก คุณเมธิกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง” โดยมี คร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สายดา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุมิตา อิมเอิบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ / ว ๐๒๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอร้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านชำสมอ (นายอำนาจ สำเร็จ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนิภาวัลย์ ศิลาปรัชญิกง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง” โดยมี คร.สุวิทย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สาธิตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสตา อัมเอิบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

2. การตอบแบบสอบถามในแต่ละตอนให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวนิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อมูลในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....ปี

3. ประเภทของสถานศึกษา

() ระดับประถมศึกษา

() ระดับขยายโอกาสทางการศึกษา

() ระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง

ตัวอย่าง

ข้อ	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ด้านความขยันส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน		✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างแบบสอบถาม 0 หมายความว่า การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานด้านความขยันของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อ	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความขยัน					
1	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน					
2	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
3	สนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สิ่งใหม่ ๆ คิดชอบ ทำชอบ แก้ปัญหาได้					
4	ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความขยันตั้งใจเรียน					
5	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเพียรพยายาม ที่จะทำงาน ให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค					
6	ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงาน ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริต โดยไม่เลื่องงาน					
	ด้านความประหยัด					
7	จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์ในโรงเรียน					
8	ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำวันของตนเอง เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไป อย่างรอบคอบ					
9	รณรงค์ให้นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
10	ฝึกให้นักเรียนรู้จักนำของใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ให้เกิดประโยชน์					
11	จัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ซื้อของใช้ ในราคาที่เหมาะสม					
12	อบรมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด					

ข้อ	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความซื่อสัตย์					
13	ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ					
14	อบรมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น					
15	แนะนำให้นักเรียนรู้จักรักษาคำพูดของตนเอง					
16	จัดกิจกรรมยกย่องคนดีที่มีความซื่อสัตย์สุจริต					
17	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเอง					
18	ปลูกฝังนิสัยเกี่ยวกับการไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และเอาใจเขาเปรียบผู้อื่น					
	ด้านมีวินัย					
19	ฝึกนักเรียนเดินให้เป็นแถวด้วยตนเอง					
20	ปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน					
21	สอดแทรกเรื่องการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบในขณะที่สอน					
22	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการเข้าห้องเรียนและตรงต่อเวลา					
23	ยกย่อง ชมเชยบุคคลดีเด่นที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
24	ฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง					
	ด้านความสุภาพ					
25	ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ					
26	ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่					
27	ฝึกให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร					
28	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่งดงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย					

ข้อ	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29	ปลูกฝังให้นักเรียนเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู และ บิดามารดา					
30	จัดกิจกรรมอบรมและประกวดมารยาทไทย					
31	ด้านความสะอาด จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรักษาร่างกายได้อย่างถูกต้อง					
32	จัดเวร ทำความสะอาดห้องเรียน และประกวดห้องเรียน					
33	ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน					
34	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น					
35	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาสถานที่ของส่วนรวม โดยไม่ขีดเขียนทำลายทรัพย์สินสมบัติของราชการ					
36	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ					
37	ด้านความสามัคคี จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม					
38	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเปิดใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
39	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแก้ปัญหา					
40	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ					
41	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามวิถีประชาธิปไตย					
42	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองกันในการทำงานร่วมกัน					

ข้อ	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43	ด้านความมีน้ำใจ อบรมให้นักเรียนรู้จักชื่นชมในความคิดของผู้อื่น					
44	เน้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน					
45	ส่งเสริมให้นักเรียนเสียดสีความสุขของตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เห็นอกเห็นใจ และเห็นคุณค่า ในเพื่อนมนุษย์					
46	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย และสติปัญญา					
47	อบรมให้นักเรียนช่วยเหลือทั้งในบ้านและในโรงเรียน					
48	ให้รางวัลกับนักเรียนที่เสียดสีเพื่อส่วนรวม					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 22 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

ข้อที่	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
ด้านความขยัน									
1	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
2	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3	สนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สิ่งใหม่ ๆ คิดชอบ ทำชอบ แก้ปัญหาได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4	ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความขยันตั้งใจเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเพียรพยายาม ที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6	ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงาน ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริต โดยไม่เลื่องงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านความประหยัด									
7	จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์ ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8	ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายประจำวันของตนเอง เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างรอบคอบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
9	รณรงค์ให้นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์ สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
10	ฝึกให้นักเรียนรู้จักนำของใช้แล้วกลับมาใช้ ใหม่ให้เกิดประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
11	จัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ซื้อ ของใช้ในราคาที่เหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
12	อบรมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านความซื่อสัตย์									
13	ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตน อย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
14	อบรมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นที่ไว้วางใจ ของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
15	แนะนำให้นักเรียนรู้จักรักษาคำพูดของตนเอง	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
16	จัดกิจกรรมยกย่องคนดีที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
17	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
18	ปลูกฝังนิสัยเกี่ยวกับการไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านความมีวินัย									
19	ฝึกนักเรียนเดินให้เป็นแถวด้วยตนเอง	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
20	ปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของ โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
21	สอดแทรกเรื่องการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตน รับผิดชอบในขณะที่สอน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
22	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนใน การเข้าห้องเรียนและตรงต่อเวลา	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
		23	ยกย่อง ชมเชยบุคคลดีเด่นที่ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของ โรงเรียน	+1	+1	+1			
24	ฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสุภาพ									
25	ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตาม กาลเทศะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
26	ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
27	ฝึกให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร	+1	0	+1	+1	+1	+3	0.80	ใช้ได้
28	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
29	ปลูกฝังให้นักเรียนเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน ของครูและ บิดามารดา	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
30	จัดกิจกรรมอบรมและประกวดมารยาทไทย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสะอาด									
31	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรักษา ร่างกายได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
32	จัดเวร ทำความสะอาดห้องเรียน และ ประกวดห้องเรียน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
33	ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสภาพแวดล้อม ภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
34	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส อยู่ เสมอ เพื่อให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
35	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาสถานที่ของ ส่วนรวมโดยไม่ขีดเขียนทำลายทรัพย์สินสมบัติ ของราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
36	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสามัคคี									
37	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำงาน เป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
38	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเปิดใจกว้าง ยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
39	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
40	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
41	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนทั้งใน ฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามวิถี ประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
42	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักใคร่ ปรองดองกันในการทำงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านความน้ำใจ									
43	อบรมให้นักเรียนรู้จักชื่นชมในความดี ของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
44	เน้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของ การแบ่งปันให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
45	ส่งเสริมให้นักเรียนเสียดสละความสุขของตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เห็นอกเห็นใจ และเห็นคุณค่า ในเพื่อนมนุษย์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
46	ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย และ สติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
47	อบรมให้นักเรียนช่วยเหลือทั้งในบ้านและ ในโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
48	ให้รางวัลกับนักเรียนที่เสียดสละเพื่อส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาคุณธรรม
พื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา จังหวัดระยอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1) ด้านความขยัน		2) ด้านความประหยัด	
1.	0.58	1.	0.57
2.	0.66	2.	0.72
3.	0.64	3.	0.47
4.	0.66	4.	0.53
5.	0.70	5.	0.48
6.	0.73	6.	0.56
3) ด้านความซื่อสัตย์		4) ด้านความมีวินัย	
1.	0.58	1.	0.61
2.	0.48	2.	0.83
3.	0.55	3.	0.80
4.	0.47	4.	0.78
5.	0.34	5.	0.64
6.	0.79	6.	0.72
5) ด้านความสุภาพ		6) ด้านความสะอาด	
1.	0.58	1.	0.61
2.	0.48	2.	0.83
3.	0.55	3.	0.80
4.	0.47	4.	0.78
5.	0.34	5.	0.64
6.	0.79	6.	0.72

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
7) ด้านความสามัคคี		8) ด้านความมีน้ำใจ	
1.	0.58	1.	0.61
2.	0.48	2.	0.83
3.	0.55	3.	0.80
4.	0.55	4.	0.65
5.	0.34	5.	0.64
6.	0.79	6.	0.72

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ในสถานศึกษา จังหวัดระยอง อยู่ระหว่าง 0.34-0.83

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษา
จังหวัดระยอง เท่ากับ 0.94

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวนิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤษภาคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 53/4 หมู่ 6 ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู (คศ.1)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านชำสมอ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2548	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2555	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี